

Ազգ

13 ՄԱՐՏ 2015 ՈՒՐՔԱԹ 9(5361)

ՀԱՍԱՐԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒԹԱԿԱՆ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐ

ՕՐԵՐԻ ՀԵՏ

Ինչդեռ են հավաքվում հարկերը

Տնտեսագետները դնում են, որ յուրաքանչյուր նորմալ երկրի կառավարության ամենազլխավոր գործառնությունը հարկերի հավաքումն է՝ «ինչքան շատ, այնքան լավ» սկզբունքով: Ու քանի որ ոչ մի երկրում ոչ ոք չի սիրում հարկ վճարել, հարկալիքն օրենքներով դրսև է լինում դարձ, դասճառաբանված, մասշտաբի ու հեծ:

Սաչելի ու հեծ ասացի եւ հիւսելի վերջերս ինձ հեծ դասախոսեց մի դեղով: Իմ հայկական բնավորությանը հավասարիմ՝ ավսոմեքեմայիս սեխզնման ու գույնահարկի վճարումները թողել էի վերջին օրվան: Սրաեւս ավսոստուչներն արդեն մեկ անգամ կանգնեցրել էին մեքեմաս եւ նախագզուսացրել՝ ժամկեքն ավարսվում է, շո՛ւս արա:

Գնացի թաղադեքսարան, իմ բնակության վայրի թաղադեքսարան: Նայեցիմ թղթերս ու ասացիմ, որ դեքս է գնամ մյուս թաղամասի թաղադեքսարան, որեղ գրանցված է եղել ավսոմեքեման: Գնացի: Դեք էր: Երկար հեք. շուրջ 20-25 հոգի: Կանգնել էին թաղադեքս մի խցիկի դիմաց, մեկ եւ միակ դասուհանիկի առջեւ: Զղայիմ էիմ բոլորը: Ըստ երեւոթիմ երկար էիմ սղասում: Սղիմված՝ ղոչ բռնեցի նաեւ ես: Նկասեցի՝ հեքակիցներիցս ոմանց ձեռքիմ ինչ-որ բլանկ կար: Դարցրի՝ որեղից եմ վեքցրել, ասացիմ՝ հեքնց այս մեկ եւ միակ դասուհանից: Բա հիմա՞ ինչու եմ կանգնել: Բացարեցիմ՝ այս մեկ եւ միակ դասուհանիկից բլանկը վեքցնելուց հեքս, դեք է գնալ մյ այն միջանցիկ վեքցում գնմկող գրասեմյակ, որեղ լրացնում-կնմում եմ (իքեմ բնակամքար ասացիմ «դեքասում եմ») այն, որից հեքս նորից դեք է գալ այստեղ եւ այս մեկ ու միակ դասուհանից կասարել գույնահարկի մուծումը:

Չհասցրի գարմանս արսահայեղ, եք հեքիմ մոսեցալ սեւ սաքասի ու սեւ բլուգի մեք ճարդերը հազիվ հավաքած միջահասակ մի սիկիմ՝ աչեքն ու հոմեքը լավ սեւացրած, եքեքն ու քեքը լաի-լավ կարմրացրած: Զեռիմ թղթեր կայիմ: Ծեքեքն միսոլ դիմեց խոճոռաղեմ հեք կանգնողներիս:

- Ծեքի համար ա...
- Ի՞նչ անեմ, քեքացրեց մեք մեքի ամեմաղայիմը:
- Զուր ջան, ասամեքի արանից մոլսաց մեկ ուրեք, սեղ շեքեքիմ չեմ սիրում, մեքի հեքի մեք...

Չնկասեցի՝ ինչ արեց կիմը: Դասել էի արդեն մեկ եւ միակ դասուհանիկի դիմաց: Երիսասարղ աքսասակիցը վեքցրեց մեքեմայիս սեխանձնագիրը, համակարգչի մեք գսալ սլայները, բլանկի վրա մի բան գրեց ու սվեց ինձ: Արդեն գիսեի անելիքս. գնացի մյ այն միջանցիկ ծայրիմ գնմկող սեմյակ, կանգնեցի դռան առջեւ իրեքց հեքիմ սղասող արդեն ծանոթ ճակասագրակիցներիս մոս: Բարեքախսաքար մեքից մի երիսասարղ հավանաքար ճանաչելով ինձ՝ մեքս հրավիրեց: Սի իչ անհարմար գզալով՝ մսա մեքս: Դամակարգչի առջեւ նսած աղջիկը բլանկի վրա ինչ-որ թվեք գրեց ու երկարեց ինձ:

Վազեցի հեք՝ ի եքզանս իմ: Սեկ եւ միակ դասուհանիկի առջեւ նորից հեք, նորից բողոքի արսահայոթյուններ, ուրոնց արանից ինձ համար առանձնացրեցի մեկը. «Լավ ա՛ Սիսիանում չեմ աղորում. դիսի միմչեւ սեղ գայի՝ մուծվելու...»

Ինչեւէ: Սեկ եւ միակ դասուհանիկի աքսասակիցը վեքցրեց ձեռքիս բլանկն ու փողերը, սոքագրեց, կնեց մի թուք ու սվեց ինձ:

Պարզվեց՝ արանով չեք ավարսվել ողիսականը: Տղաներից մեկը բացարեց, որ «դեքասված» բլանկը դեք է սանեմ մոսակա բանկերից մեկը՝ սեխզնման գումարը վճարելու եւ մեքեմայի դիմադակուկն կողմեղու կսրոն սսանալու:

Գնացի: Բանկում մի բարեքես աղջիկ ասաց, որ կարող է մուծումն սսանալ, բայց կսրոն չի կարող սալ, չի մնացել: Սսա դիմացի բանկը: Գանձեցիմ գումարը, սվեցիմ կսրոնը:

Մնաց գլխավոր՝ բո՛ւն գործը. սեխզնմումը: Այստեղ ոչ մի հեք էլ չկար: Զամմոլթից հոգնած աքսասողը մայեց կսրոնիմ, ողկեց իրեւ վեքադաիված մասը, վեքցրեց առաղարկածս հազար դրամը եւ ծուլ-ծուլ հարցրեց. «Ուզո՞ւմ ես սոմուզեքո սոուզեմ»: Ոչ, ասացի, չեմ ուզում, արգելակներս սոուզված եմ արդեն, մանավաղ այսօր: «Ուրեմն, ասաց, կողորո՞ւ կսրոնը...»

Ի դեղ, Դայասանում քանի՞ ավսոմեքեմ կա: ՆԱԿՈՔ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ

ՍԱՐԻԵՏԱ ԽԱԶԱՏՐՅԱՆ

Հայասանի նախագահ Սերժ Սարգսյանը երեկ խորհրդակցական հանդիպումներ է ունեցել արթեր քաղաքական ուժերի հեք՝ քննարկելով սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացիմ առնչվող հարցեր: Բարեփոխումների նախագիծ, ինչդեռ հայքնի է, դեռ չկա, կա հայեցակարգ ընդամենը, քաղաքական ուժերի մեք մասն էլ դեռ չի կողմնորոշվել՝ այս դաիմ սահմանադրական փոփոխություններ անելը որքանո՞վ է ձիոք: Այնդեռ որ կուսակցություններն առայժմ միայն դասրասակամություն կարող են հայքնել առաղարկներով հանդես գալու եւ փոփոխությունների աղաքա սեղակամի վեքաքերչալ իրեքց դասկերացումները մեքկայացնելու առումով: Հանդիպումներ են եղել ԲՀԿ-ի ՕԵԿ-ի, «Ճառանգության», «Ազադ դեմոկրասների», ՄԱԿ-ի մեքկայացուցիչների հեք: Ավելի վաղ սեղի էր ունեցել նաեւ ՀՅԴ՝ Սարգսյան հանդիպում, դաքնակցակամների խոսով՝ փոխադարձ ընկալմամբ: Սղասվում էր, որ Սերժ Սարգսյանը երեկ ուք երեկոյան ՀՀԿ գործաղի մարմնի միսոնով դեք է ամփոփի իր հանդիպումները քաղաքական ուժերի հեք:

Պուսիմը՝ մեք, մեքն՝ Պուսիմի կողքիմ

Ռուսասանի նախագահ Վլադիմիր Պուսիմը կնասնակցի աղիլի 24-իմ երեանում կայանալիք Դայոց ցեղասղանության 100-րդ սարելիցի միջոցառումներիմ: Դայասանի եւ Ռուսասանի նախագահները կայացած հեքախոսագրույցի ժամանակ համաձայնեքրել են իրեքց առաղիկա հանդիպումների ծրագրերը՝ «Դայոց ցեղասղանության 100-րդ սարելիցի եւ Դայրեմական մեք դասերազնում հաղթանակի 70-ամյակի կաղակցությանը անցակցվելիք միջոցառումներիմ համասեղ մասնակցության եքզանակներում»:

Դիքեքնեմ, Ֆրանսիայի նախագահ Օլանդից հեքս ՌԴ նախագահը փաստրեմ երկրորդ նախագահն է, ով արդեն իսկ հայարարել է Տարելիցի միջոցառումներիմ իր մասնակցության մասիմ: Իսկ մայիսիմ Մոսկվայում կայանալիք Դաղթանակի եքերիմ իր մասնակցության մասիմ հայարարած Սերժ Սարգսյանը առաղիմ նախագահն է: Ն. Ա.

Հավաքեք գեքնը, դարունայք

Եթե ընդդիմաղիր սրամաղություններ գեքերացնող ուժը ոչնչացնում ես, դա չի նքանակում, թե ընդդիմաղիր սրամաղություններն ես ոչնչացնում երկում՝ այդ լիցն ավելի է խսանում-կուսակվում, քանի որ դրա սղիալական իմը կա ու խորանում է: Դասկադեք այդ կուսակումը ֆակորիս ուժիմ անընդունելի մեքողմերով դուրս մղելու դասձառով կարող է կրկնաղասկվել ու դայթել անցանկալի-անվեքահսկելի սարքերակով՝ սարքայիմ հեղափոխությանը, որը բոլոր առումներով է անցանկալի մեք երկրի համար: Մանավաղ, որ այղղիսի սարքայիմ բռնկումները օգսագործելու դասրաս կանգնած են մի քար արսաիմ ուժեր: Այնդեռ որ՝ իքսող կուսակցությունն այժմ ընդամենը ժամանակ քաից, ե դարձ չե, թե ինչդեռ է օգսագործելու ժամանակը: Եթե խնդիրը սահմանադրական փոփոխություններն են, աղա առավել քան հանողված են՝ աքսարիի լավագույն սահմանաղությունն էլ եթե ընդունեմք, մեք երկում դա նքանակություն չունի, այստեղ դեռ երկար գործելու եմ այն վարուքարով, ինչով գործել են միմչեւ այժմ: Ուրիք բան, որ միղուցե սահմանադրական փոփոխություններով անկախ կառավարման մողել փոխելով՝ մեքաղաքական խնդիրներ լուծելուց եւ որոքակի անհասներիմ այս ու այն դասոնում սեղակործելու սեղակամից բացի միղուցե եՏՄ-իմ միանալուց հեքս ինչ-որ խնդիրների լուծման հարց էլ է առաղանալու: 4

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Քարֆուր» Հայասանում՝ ֆրանսիական, թե՛ արաքական

Դրական նշանակությունն ու անհարկի գերկարեւորումը

Անցնող քարաքվա սնեքսական գլխավոր իրաղարձությունն, ինչ խոսով, ֆրանսիական «Քարֆուր» հիղերմարկեքների ցանցի մուսն էր Դայասան՝ այն բացվեք «Երեան մողում»: Իրաղարձություն, որի մասիմ խոսում էիմ, քննարկում արդեն երկու սարի: Սկզքբնաղեքս նախասեղված էր այս հիղերմարկեքի բացումը «Դալմա գարդեն մողում», ինչը, սակայն, սեղի չունեցավ: Դրան հաղորդեցիմ համառոտեմ դոսկող լուրերն այն մասիմ, որ դա սեղի չունեցավ սեղական սողերմարկեքների սեփակամասիրոք դասձառով, որը խոչընդոքել էր այղ գործարիմ: Զուկադեքաքար մեքաղարմներ էիմ ողղվում կառավարությանը, որ նա եւս քաիագրզված չե միջագզայիմ հիղերմարկեքի Երեանում բացվելու: Եիքս է, այս ամեքն աղացուցող ոչ մի փաս չեք բեքվում:

Միաժամանակ, թեւ կառավարության, էկոնոմիկայի նախարարության եւ այլ դասոնայաներ դարքերաքար հայարարում էիմ, որ «Քարֆուր», այղուհանդերձ, բացվելու է Դայասանում, որ դեքսությունն ամեքն կեքող աղակցում է այղ գործընթացիմ, այնուամեքայնիվ, անհավասների եւ դավաղության սեքության կողմնակիցներին սարհանողել անհնար էր լինում: Ինչեւէ: «Քարֆուր», ի վեքոք, բացվեք եւ բողորը, այղ թվում այղ իրաղարձությանը միմչեւ վեքոքիմ դաիղ չհավասողողներ, իրեքց աչեքրով սեան դա: Թեւեղ դժվար է ասել հավասացիմ նրանով, թե ոչ հիղերմարկեքի հայասանյան գրասեմյակի սոորեմ Զրիսիան դը Նալի հավասիացմանը, որ Դայասանում ֆրանսիական «Քարֆուր» առեւսրայիմ ցանցի հիղերմարկեք բացելու ոչինչ չի խոչընդոքել եւ նորմալ է, որ հիղերմարկեքի բացումը 2-3 սարի է սեւել:

«Քարֆուր» Հայասանում՝

ֆրանսիական, թե՛ արաքական

Այժմ այն մասիմ, թե ինչ նքանակություն ունի այս հիղերմարկեքի բացումը Դայասանի սնեքության եւ մասնավորաղեք սղառողներիս համար: Բնական է, որ միջագզայիմ վարկանիք ունեցող ուրեւ ընկերության մուսնը Դայասան միանքանակ ողջունելի է ու դրական նքանակություն ունի: Դա առաղիմ հեքիմ մեքողումներ են, նոր աքսասեղեր, սնեքության աքսուքացման խքան եւ լրացուցիչ հարկայիմ մուսեր: 5

Յուրզեմ Գոթոքշիլի. Ափսոսում եմ, որ Գերմանիայի կառավարությունից բարձրաստիճան ...

Փախուտ կուսական-ուղարկից

«Մեք երաղի ճամբու ողեղորը. Փախու Թերլեմեքեան»

էջ 3

էջ 6

էջ 7

Բաց նամակ Ռեյսի իշխան, արքայազն Զարլզին

անց: Բազմադասակտ սղանվածների թվա-
քանակը եւ ողբերգության ժողովուրդը եւ
դարձ կղաճառ հայ հիմնավոր ժողովրդին
դասուհասած կոտորածի ահագնությունը:...

Իրաքի հայոց թեմի առաջնորդ, Իրաքի քրիստոնյա
եկեղեցիների առաջնորդների խորհրդի ընդհանուր
ֆարսուղար Ավագ արք. Ասատուրյանը բաց նամակով
դիմել է Մեծ Բրիտանիայի արքայազն Զարլզ ֆիլիպ
Արթուր Ջորջին՝ հույս հայտնելով, որ Ռեյսի իշխանը
կհիշի Հայոց ցեղասպանությունը եւ կհիշեցնի բրի-
տանացիներին այդ մասին: «Ցավալի է, որ Բրիտանի-
ան կարի ունի հիշեցնան», գրել է նա:

Իրաքի հայոց թեմի առաջնորդը նշելով, որ առա-
ջիկա ապրիլի 24-ին Թուրքիան որոշել է սնել Գա-
լիպոլի ճակատամարտի 100-ամյակը, գրել է, որ
այդ թվականը ոչ մի կառույցի Գալիպոլի ճա-
կատամարտի հետ: «Դա ընդամենը մի ամբողջ ժո-
ղովրդի հիշատակը ոչնչացնելու փորձ է: Խորհր-
դանական առումով դա ժխտողականության,
վայրագության եւ սղանությունների հաղթանակն
է՝ ճանաչման, զղջումի եւ փառաբանության դեմ
նղված դալարի: ...Թույլ սլեխ հիշեցնել, որ մարդ-
կանց ամենավաղագ ձեռով ոչնչացնելու փորձա-
ռությունը այսօր էլ իրականացվում է «Իսլամական
դեմոկրատիայի» կողմից: Պատկերացրեք, թե ինչպե-
ս անարգելով գլխասված, գերի վերցված, թալան-
ված կամ ողջ-ողջ այրված անմեղ մարդկանց հի-
շատակը, բրիտանացի բարձրաստիճան դաստիարակ-
ներ ներկա գտնվելու Արու Բաբ էլ Բաղդադի հա-
ջորդների սոնակասարություններին՝ հարյուր տարի

ություն գործողությունները անտարակույս հան-
գեցրին 1895-97 եւ 1909-ի սարսափելի կոտորած-
ներին, եւ 1915-ի Հոլոքոսթին»: Այդ Ուիլյամսոն Չե-
չին էլ Հայոց ցեղասպանությունը «Հոլոքոսթ» էր
անվանել: Ավելին, ես սեղեկացել եմ, որ 1918-ին
Համայնքների դալարի մի դասգամավոր ելույթ ու-
նենալով ասել էր. «Այս երկիրը դարձան է հայե-
րին, որովհետեւ ֆառասուն տարի առաջ մեզ չկար-
ողացան փրկել նրանց թուրքական բռնակալությու-
նից»: «Մեզ ցնցված ենք այսօր տեսնելով, որ զո-
հերն են դարձնում: ...Թուրքիան ակնհայտն շարու-
նակում է սղանողությունը վերականգնելու աշխա-
տանքները, իսկ դա նշանակում է չարական արհա-
մարհանք մարդկային ֆաղափարության բոլոր ար-
ժեքների հանդեմ, այդ թվում նաեւ բրիտանական
արժեքների եւ սկզբունքների հանդեմ: Դրանով է
Թուրքիան սղանալի դառնում: Մասնակցությու-
նը Սամբուլի սոնակասարություններին գործելու
ազատություն է տալիս թուրքերին, եւ անդամաշի-
թյան զգացում: Այս նամակի փոխարեն ես կարող
էի հասարակ գրել եւ դարձյալ չստել ամեն բան մեր
այս դաշի մասին: Այնպես որ այստեղ կանգ եմ առ-
նում՝ հույս ունենալով, որ Մեծ Բրիտանիան կկար-
ողանա արդեւ եւ գործել իր արժեքներին եւ սկզբունք-
ներին համադասասխան», գրել է Ավագ արք. Ասա-
տուրյանը: Տ. Ծ.

ՀՈՍՈՒՆ ԼԵՍՏՈՍ

Ըստ բան փոխվեց

Հինգաբրի օրը նախագահ Սարգսյանը հանդիպել է նոր ԲՀԿ-ի ղե-
կավարության հետ եւ նմարկել՝ վերջիններիս դիրքորոշումը՝ կաղված
սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացի հետ: Հանդիպու-
մից հետո դրան մասնակից ԲՀԿ-ականներից մեկը հայտարարել է, որ
«Սերժ Սարգսյանի հետ հանդիպումը նորմալ է անցել», իսկ նախկին
հանդիպումը ԲՀԿ-ի մասնակի ֆարսուղար Վահան Բաբայանը հայտա-
րարել է, որ այս դաշին ԲՀԿ-ի դիրքորոշումը՝ կաղված սահմանադրա-
կան բարեփոխումների հետ, անհայտ է: «Մենք այն դեպքում եւս
հիմա անհայտ է»: Այսինքն ըստ հնարավոր է, որ ԲՀԿ-ն այլեւս դեմ չլի-
նի սահմանադրական բարեփոխումներին եւ այդ գործընթացն այլեւս
չհիշարկի որդես Սերժ Սարգսյանի իշխանության վերահարությունն
աղաղակալելու մեխանիզմ:

Հասկանալի է, որ «Ժառանգություն» կուսակցության փոխնա-
խագահ Արմեն Մարտիրոսյանը, անդադառնալով նույն հարցի վերա-
բերյալ իրենց կուսակցության դիրքորոշումը, ինքը հիշել է մեզ էլ հի-
շեցրել է, որ անցումը խորհրդարանական կառավարման համակար-
գին, ինչը ենթադրվում է սահմանադրական բարեփոխումներով, «Ժա-
ռանգություն» ծրագրային դրույթներից է... Ի դեպ, «Ժառանգությունը»
բոլորովին վերջերս եւս հայտարարում էր, որ սահմանադրական բարե-
փոխումներ ձեռնարկելով՝ Սերժ Սարգսյանը լուծում է իր վերահարու-
թյան խնդիրը:

Կարծես թե ըստ բան է փոխվել:

Ծառուկյանին մենակ են թողել

Հայսնի Գառնիկ Իսաղույանը երեքաբրի օրը լրագրողների հետ
հանդիպումը հայտարարել է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն ու Բաֆֆի
Հովհաննիսյանը ձիւս չեն վարվել, ֆանի որ՝ «ամենածանր դա-
հին, փաստրեն, մենակ թողեցին Գաղիկ Ծառուկյանին»:

Իսաղույանը չի ասել, բայց մենք ենթադրում ենք, որ նա տարակու-
սամ է հայտնել, թե ինչու Տեր-Պետրոսյանն ու Բաֆֆի Հովհաննիսյա-
նը չհեռացան ակնիվ ֆաղափարությունից Գաղիկ Ծառուկյանի
հետ, ավելին՝ միասին:

Ընայս. «Հիմա զբաղված ենք Ցեղասպանության 100-ամյակ»-ով»

Երկուաբրի օրը ԱԺ-ի աշխատանքները լուսաբանելուն զուգահեռ՝
լրագրողները մոտեցել են ՀՀԿ-ական դասգամավոր Առաքել Մովսի-
սյանին (Ընայսին) եւ փորձել դարձել վերջինիս վերաբերմունքը, զնա-
հասկանալով՝ ԲՀԿ-ի հետ, ներսում եւ շուրջը սեղի ունեցող իրադարձու-
թյունների վերաբերյալ: Պատգամավորը դասասխանել է մեկ նախա-
դասությամբ. «Հիմա զբաղված ենք Ցեղասպանության 100 ամյակով.
ԲՀԿ-ի ժամանակը չունենք»:

Իսկ թե որտեղ է նեվելու Ցեղասպանության 100-րդ «ամյակը», դաս-
գամավորը չի մանրամասնել. մնան հարց չեն սվել:

Ուորլիքը մոռացել է

Բաղվում կայանալի առաջին Եվրոպական խաղերին հայ մարզիկ-
ների մասնակցության որոշումը (մնան որոշում կայացել է ՀԱՕԿ-ի
վերջին նիստում) ողջունել է ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահ ա-
մերիկացի Ջեյմս Ուորլիքը: Դիվանագետը նշել է. «Լավ լուր է, որ հայ
մարզիկները մրցելու են Բաղվում կայանալի Եվրոպական խաղերում:
Հուսով եմ՝ Ադրբեյջանը կողջունի այդ որոշումը»:

Ամերիկացի համանախագահը, սակայն, մոռացել է օգտագործել
առիթը եւ ավանդույթի համաձայն կողմերին, այս դարագայում՝
կողմերից մեկին լարվածությունը թոթափելու ֆայլեր ձեռնարկելու
կոչ անել:
Պատասխան՝ ՀՈՒՄԿ ԱԶԳԱՆԸ

Եվրոնեսք միջխորհրդարանական վեհաժողովը՝ Երեւանում

Մարտի 17-18-ը Երեւանում սե-
ղի կունենա Արեւելյան գործըն-
կերության Եվրոնեսք խորհրդա-
րանական վեհաժողովի չորրորդ
նիստը: Լիազումար նիստը մար-
տի 17-ին է, ԱԺ նիստերի դաշի-
ձում, մինչ այդ կանցկացվի Եվ-
րոնեսքի ԽՎ-ի բյուրոյի դռնփակ
նիստ: Լիազումար նիստը բացե-
լու է ՀՀ ԱԺ նախագահ Գալուստ
Սահակյանը, ինչպեւ է Հայաս-
տանի նախագահ Սերժ Սարգ-
սյանի ուղերձը: Եվրոնեսքի խոր-
հրդարանի նախագահ Մարտին Ծու-
լի ուղերձը ներկայացնելու է Եվ-
րոնեսքի փոխնախագահ Ռիչարդ
Չարնեյկին: Կիա-
ջորդեն Եվրոնեսքի համանա-
խագահների ուղերձները:

Մարտի 16-ին, մինչեւ լիազու-
մար նիստը, սեղի կունենան այս
կազմակերպության հանձնաժո-
ղովների նիստերը՝ սնեստական
ինստեգրման, մարդու իրավունք-
ների, սոցիալական, կրթական,
էներգետիկ անվսանգության
հարցերով:
Այս նիստը լավ առիթ է Հայաս-
տանի համար մեկ անգամ եւս
հասկնեցնելու երոպական ուղ-
ղության հնարավորություններն
ու աշխատանքի ոլորտները, իսկ
Եվրոպական ֆաղափարման խմ-
բերի հետ ոչ դաստիարակական
եփումները լավ առիթ կսան ֆե-
նարկելու Հայաստանին այս
դաշին ներկայացող մարտա-
րավերները եւ, ինչու չէ, Հայոց
ցեղասպանության թեմայով
համագործակցելու հարթակներ
զսնելու համար:
Եվրոնեսք ԽՎ-ի բյուրոյի ան-
դամները կհանդիպեն նաեւ Հա-
յաստանի նախագահի հետ:

Ոսկյա խաչեր՝ 100-րդ տարելիցի առթիվ

Երկու նվիրյալ հայրենասեր գոր-
ծարարների համագործակցու-
թյան արդյունքում ստեղծվել են
բարձրարժեք հայկական ոսկյա
խաչեր, որոնք լավագույն մվերը
կարող են հանդիսանալ Ցեղաս-
պանության հարյուրամյակի առ-
թիվ, սեղեկացնում է Լաս Վեգա-
սից ստացված հաղորդագրությու-
նը: Հայկական թանկարժեք մվեր-
ները խոտրացույցի սակ ամե-
նայն բժախնդրությամբ եւ ձգգ-
տությամբ փորագրվում են, հետո
առանձին մասերը կաղաղարա-
վորվում եւ իրար են միացվում 30
լազերային զողման միջոցով:
2015-ի առաջիկա ամիսներին
կթողարկվեն սահմանափակ ֆա-
նակությամբ 6 տարբեր խաչեր՝
յուրաքանչյուրից հարյուր օրինակ,
որոնք կներկայացնեն տարբեր թե-

մաներ՝ Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին-
ը, Վարդան գորավարը, Ծիծեռ-
նակաբերդի ցեղասպանության
հուշահամալիրը, եւ այլն: Մեջես-

ղում է դասկերված, իսկ հակա-
ռակ կողմում՝ 100 թիվը: Ոսկին
հայկական լեռնաշխարհից է,
Չողի հայսնի ոսկու հանքերից:
Իսկ վաճառքից ստացված հա-
սույթի մեծ մասը հասկացվելու է
Երեւանի Ցեղասպանության
թանկարան-ինստիտուտին: Դե-
ղին, սոփսակ եւ վարդագույն
գույների ոսկյա խաչերը փայտա-
զարդարանների մեջ են զետեղ-
ված լինելու:

Գաղափարը հղացել է ամերի-
կահայ գործարար Արա Չոլափյա-
նը, որդին մեծանուն լուսանկա-
րիչ Հարություն Չոլափյանի:
Պատկերների համար այցելել
«www.Precionsarmeniangifts.com»
կամ «www.armeniangenocidcross.com»
կայքերը: Տ. Ծ.

Զարենյը վերահրատարակվում է գերմաներեն

Այսօր հավերժ արդիական
118-ամյա Եղիշե Զարենյի ծնն-
դյան օրն է: Մի տոն, որ մեզ հի-
շեցնում է, թե հենց նրանով կար-
ող ենք չափվել օտարների ստեղ-
ծածի հետ, մի ձայն, որ իր դաս-
գամով մեր անվսանգության ե-
րաշխարհում է՝ մեր փրկությունը
հավաքական ուժի մասին չնո-
ռանալու է: Մեր մեծ դոնեի հա-
մամարդկային ձայնը 5 տարի ա-
ռաջ ընկալելի ու սիրելի դարձավ
նաեւ գերմանախոս հանրության
համար: Գերմանական ARCO
հրատարակչությունը 2010 թվա-
կանին լույս ընծայեց Եղիշե
Զարենյի բանաստեղծություննե-
րի՝ «Ես իմ անուշ Հայաստանի»
վերնագրով ընտրանին՝ Կոնրադ

Զուրիգ գերմաներեն թարգմա-
նությամբ, առաջաբանով, կազ-

ման ծանոթագրություններով:
220 էջանոց հասորը մեծ հետա-
րություն առաջացրեց գերմա-
նալեզու ընթերցողների շրջա-
նում, այն սղառվեց՝ հիմնակա-
նում նաեւ շատերի համար տար-
դարձի լավագույն մվեր դառնա-
լով: Արդիվին հրատարակչությու-
նը Հայոց ցեղասպանության
100-ամյակին ընդառաջ վերահ-
րատարակելու է հասորը՝ Զարեն-
յի ստեղծագործությունների
թարգմանված հիմը հարսաց-
նելով նորերով, որոնց մեջ նաեւ՝
«Դանթեական առաստել» դոնե-
մը: Հասորին կանդարդառնամ
առաջիկայում:
ԱՆԱՏԻՏ ՀՈՒՄԿ ԱԶԳԱՆԸ
Գերմանիա

ՍԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱԼ

Մեր հասարակության մի շատ զգալի շերտ արհեստագործական, ֆինանսական խնդիրների, առեւտրի մարտերի մասնաճյուղի գտնվում է մի հոգեվիճակում, որը հոգեբաններն անվանում են սահմանային: Հոգեբանները լավ գիտեն այս սերմինի վստահությունը աստիճանը անհասի առումով, բայց երբ մի ողջ հանրություն է գտնվում այս վիճակում՝ դժվարանում է դեղատնային դուրսգրումը:

Հայաստանում այս սարի (ընդհանրապես վերջին մի քանի տարի) ինֆաստրակտուրայի կրթությունը կրթության նախարարությանը պատկանում է: Ամեն օր համարյա լսում ենք, որ մեկը մեկ է կամ մեկը, մեկը կախվել է իր սանը կամ մոտակա անասնագործում: Ինֆորմացիայի և մեդիայի կրթությունը բացառում է մեր զոհողությունը, սովորեցնում սարսափելի բառի՝ ինֆաստրակտուրայի առաջնականությունը, մեր մեջ թմբեցնում ցավակից էլ ձեռք մեկնող լինելու բնական զգացումը: Այս սարվա

ցությանը) բերեց-հասցրեց մեր կյանքի կազմակերպիչի նախ մեկին: Հայաստանում գոյացավ էլիտար խանութներից, զվարճանքի վայրերից օգտվող, անսահմանափակ ունեցվածքի սեր, բրենդային հագուստով և արտադրված մարդկանց շերտ: Նրանք սնորհունակ են այդ խանութներն ու զվարճանքի վայրերը՝ միաժամանակ հենց իրենք ու իրենց հարազատներով այցելելով այդ հաստատություններն ու աղբյուրով մի կյանքով, որով չի աղոթում հայ ժողովրդի գերակշիռ տկարը:

Այդ ներքին շերտում ամոթ է բրենդային թանկարժեք հագուստ չկրելը, վեցամիսե թվից մականա գունարով զնված նվեր միայնակ նվիրելը, որն է թանկարժեք ժամանակակից չայցելելը, կես միլիոն դոլարանոց մեքենայով չֆոֆոնալը: Կարելի էր ձեռք բերել սալ, թե՛ ձեռք հերն էլ անհիշատակ, հագնել թանկարժեք փայլասները, ֆեթ ձեռքերը և Մերսեդես-Բենցերը, ու հանգիստ թողնել մեզ, հասարակ ֆառաբացիներին: Բայց դա միայն առաջին հայացքից է հնարավոր: «Էլիտար» կյանքի շերտերը խրվում-հաստատ

վում են արհեստագործներից կամ փեսացուներից մասնաճյուղում են այն բոլորը, ինչը մասնաճյուղում են իրենց ընտրվածներին «էլիտար» շերտում բրենդային հագուստ, բրենդային ունեցվածք, ավտոմեքենա, տուն, թանկարժեք ճամփորդություններ: Չե՛ք նկատում՝ մեր երիտասարդ տղաները սկսել են շատ ուշ ամուսնանալ, անգամ չամուսնանալ: Նրանցից շատերն ընկերակիցների ֆինանսավորմանը կասարելու համար ընկնում են մարտերի, վարկերի սալ, ձմապանակում այնպես է մեծանում, որ նախ այս հողի վրա ինֆաստրակտուրաները շատ ցածր են: Համեմատելով այս սարվա շատ ինֆաստրակտուրաների դեղմուն, որոնց մեծ մասը երիտասարդ

Օլիգարխներ եւ ինֆաստրակտուրաներ

սահմանային լարումներից երկիրը դառնալու մեր տղաների աստիճանականությունը հոգեբաններն սահմանային կամ կրիտիկական իրավիճակներում հայտնվելու մասնաճյուղի իրենց կյանքով են վճարել թվով շատ ավելի ինֆաստրակտուրաներ: Ինֆաստրակտուրաների թվի աճը միշտ խոսում է սլայդ միջավայրի այնպիսի սոցիալ-հոգեբանական փոփոխությունների մասին, որոնք ինֆաստրակտուրայի համար դարձան հոգեբանական:

Սովորաբար օգտագործվում է վիճակագրությունը, այդպես նաև վարվել են մեծ մեծ մեր անցյալ հրատարակումներում, սակայն հիմա անգամ արդեն էլ սեսանելի է ինֆաստրակտուրաների աճող դինամիկան, բացի այդ՝ ինֆաստրակտուրաների մասին ամեն օր, կարելի է ասել, հաճախվում է հայտնաբերել լրացված միջոցներն ամենեւին մասնաճյուղի իրենց կյանքով են վճարել թվով շատ ավելի ինֆաստրակտուրաներ: Ինֆաստրակտուրայի զարգացումը մեր վիճակագրությանը դիմելու: Շատ ՉԼԱ-ներ անգամ այդպիսի խոսքեր ունեն՝ «Ինֆաստրակտուրաներ», որոնք չեն թողնում մոռանալ վերջին դեղմունքը գոնե՝ ՌԴ ԱՂԾ զինծառայող Արթուր Աֆանսյան, Դավիթաբեյի կամրջից մեծված Սուրեն Հ. ին, Կիլիկյան կամրջից իրենց մեծածախանային տրանսպորտի, դարձան ունեցող առաջին, վերջին շերտում ամեն օր կամրջներից մեծվողներին, բաղնիքում էլ անասնագործներն կախվողներին...

Ինչ են գուժում ամեն օր կասարվող ինֆաստրակտուրաների բոթերը:

Պատկերները մեծ մասում գերակա են սոցիալական-ֆինանսական խնդիրները: Սոցիալական արևակա խնդիրները լուծելի չկարողացող մարդիկ հայտնվում են մարտերի սալ, ոչ մեկից օգնություն չկա, աշխատանք չկա կամ եղած աշխատանքի վարձատրությունն անհամատեղելի է կյանքի մասնաճյուղի հետ, եւ աշխատանքը հասարակությունից ու շրջապատից հույսը կորցնող մարդը անվանելի վիճակից էլ ինֆաստրակտուրայի կյանքը վերջ տալու մեջ է գտնում: Ու էլ ինֆաստրակտուրաներին ոչ ոք չի կարող կանգնեցնել կամ օգնել, քանի որ մեր մեծությունում անհասի ձգտող համակարգին ու բարձրին շատերը չեն կարող ոգու ու կամքի ամրություն հասնել: Մեր երկրում կյանքի հետ անհամատեղելի են մի խումբ մարդկանց խելիք-մտքից դուրս հարստությունն ու հարյուրազարգացումը մարդկանց՝ օրվա հացի կարոս լինելը:

Մի փոքրիկ շերտի գերհարստացումը (ոչ հավասար կամ ոչ արդար մրցակ-

վում են ամենուր՝ մեր անոթակ սերիալների մեջ, զովագրվում լայնորեն, կենցաղի սարքեր դրսևորումներում դառնում են օրինակելի, մեր երիտասարդության համար՝ բաղձալի դառնում այդպիսի կյանքի գոնե նմանակությունը: Միջինում հարյուր հազար դրամ վաստակող երիտասարդն, այսօրվա, հասարակության բաղձանֆ-թիրախի դարձան դառնում է ոչ ոք: Նա ոչ կարող է իրեն որեւէ բրենդային հագուստ թույլ տալ զնել, ոչ էլ օգտվել թեկուզ հասարակ սրճարաններից: Ահա եւ սկսվում է դիմակայությունը, ցանկությունների եւ կյանքի հակադրությունը:

Եթե մասնաճյուղում կամ աղջիկը սովորում է բուհում, այստեղ անդաման նրա կողմին այսպես կոչված «էլիտար» կյանքով աղոթող երիտասարդներ կան, որոնք արհամարհում են իրեն ու իր նմաններին, իրենց մահում անթույլատրելի ու անմասնակցի ցնցվածի մեծ, թեկադրողի եւ եղանակ ստեղծողի դեր վերագրում իրենց՝ «էլիտար» իրենց բարձունքից նայելով բոլորին: Ընդհանրապես՝ լայն առումով Հայաստանում այսօր հին արժեքները մոռացվել են՝ փոխարինվելով անհասկանալի արժեքներով ու սովորություններով, որոնք, եթե խոսենք նա, իրենց հիմնում մի բան ունեն միայն՝ փողը: Դեռ լավ է, որ ինչ-որ մասնավորական շերտ, այնուամենայնիվ, երիտասարդության մեջ կա, ու մեր հասարակության հույսը հենց նրան ուղղված միջոց լինել: Վերջերս մեր դոկտրինայի կայրերից մեկում առաջարկվում էր հարստների ընթացքում անտասելիորեն հայկական ֆոնարի դարձնել ինչպես երիտասարդ տղաների, այնպես էլ մեր ստաբիլությունը հավանաբար դրվել էր որդես զարմանալի կամ գովելի մի բան՝ համասարած ռաբիզացման մեջ: Սակայն ավելի լավ կլինե՛ր չնայելի այդ վիզիոն. ինչ որ մասից սարքեր առանձնյակներ խրճով փող էին ցրվել սալիս դարձնելի գլխին եւ հորթային հրճվանով վերադառնում իրենց տեղը: Հիացմունքով ծափ էր տալու նաև հարսը: Մի խոսքով, ավելի լավ էր չնայելի, գեղեցիկ մտ, տեսնելով այն կռադաշտությունը, որ կա մեր ազգի մեջ փողի հանդեպ:

Հիմա մեր աղջիկներն էլ փողատեր են դարձել, անկախ նրանից՝ ինչ ընթացքում են մեծացել. ինչ տեսնում են հեռուստատեսությամբ, շուրջը, ինչ գովազդվում է անմակարդակ գովազդներով, ինչ արժեք մասնագրվում է՝ այն արդյունքն էլ ունեն: Մեր աղջիկներն ի-

տղաներ են, մասնաճյուղում դարձել դարձին ու ունեզրկումը:

Արդյո՞ք հեռուստություններ անում են մեր իշխանավորները, արդյո՞ք մի ֆառաբանական ուժ երբեւէ կարող է մտնել ու մի ազգային ծրագիր գրել, որտեղ հայ օլիգարխի հասկացությունը բացառվի (իշխանության կետը չլինի՝ տեսնեն ոնց են նրանք օլիգարխ), որտեղ ազգի գոյատևման եւ մեծության կառուցման դաշտանները սահմանվեն մարդասիրական ու հայասիրական մոդալիտետից ելնելով: Ոչ թե օլիգարխների թեւերի սալ իշխանության գալու ձգտումները փայլալուծվեն, այլ այս դարին լրիվ ավերակ մեր ֆառաբանական դաշտում մտնեն ու ստեղծեն յուրաքանչյուր հայի դաշտանվածությունից բխող գաղափարախոսություն, որի հետեւից կգնան հայ մարդիկ ու միջուցե այդպիսի գաղափարախոսությունը զանգվածաբար ֆինանսավորեն սովորական հայերը: Կամ կզսնվի՞ տեսնեն մեծության այնպիսի ղեկավար, որն իր համար խնդիր կլինի ոչ թե հարստների հարստացումը, այլ ազգի այնպիսի սանելի բարեկեցությունը օլիգարխներին բացառելու ճանապարհով, որը նաև կնվազեցնի սոցիալ-ֆինանսական մասնաճյուղերով ինֆաստրակտուրաները: Դա առաջին հայրը կլինի, օրինակ, ինֆաստրակտուրաներից հարցով ազգային անվասնությունը խորհրդի հասուն աշխատանք, որի մասին հասարակությունը կհամար: Իսկ այդ մակարդակով անհանգստանալու կարիք կա, որովհետեւ եթե հարյուր հազար բնակչին միջինը ֆան ինֆաստրակտուրայի ինֆաստրակտուրայի փորձ ընկնում, իսկ ինֆաստրակտուրաների թվի՝ վերջին տարիներին աճող դինամիկան հենց այդպիսի ցուցանիշ է միտնում, ուրեմն մեր հասարակությունում ձգնաժամային վիճակ է: Ու դրանով մեզ է զբաղվել՝ մասնագետներին հրավիրելով, նրանց տեղեկացվությունը մեկտեղելով:

Հիշեցման կարգով նշենք, որ 2011 թվականից՝ ինֆաստրակտուրաների եւ ինֆաստրակտուրայի փորձերի թիվը շտապելի աճել էր նախորդ տարիների համեմատ ու կազմել 647, մինչդեռ մինչեւ անցյալ դարի ինֆաստրակտուրաներն այդ թիվը Հայաստանում երկարացել էր: Մինչեւ անցած տարին ներառյալ այս կարգի անհանգստացնող ցուցանիշներ են հրատարակվել, վերջին երկու տարին երեք օրում միջինացված փաստորեն երկու ինֆաստրակտուրայի եւ ինֆաստրակտուրայի փորձի դեղմ է արձանագրվում:

Տավախ գնելը, դարձնալ

Հենց վերջերս Պոլսինը հանձնարարել էր մինչեւ սեղանները զբաղվել միասնական արժույթով, իսկ մեր Սահմանադրությամբ մեր մեծության գլխավոր արհեստներից մեկը սեփական վճարմանը դրամն է: Այսինքն՝ եթե չենք կարողանալու դիմադրել միասնական վճարմանը, դա էս Սահմանադրությամբ մեզ է թույլատրելի լինի:

Բոլոր դեղմերում՝ ԲՀԿ-ի ոչնչացումը ոչ միայն ֆառաբանական ուժի ու նրա անդամների ոչնչացում է, այլ նաև բոլոր այն հասարակ մարդկանց, որոնք իրենց կյանքի ինքնընտրված ծառայության միջոցով իրենց կյանքում բան փոխել, այդ մարդկանց կյանքից ինքնընտրված շարի ջնջվում է:

ԲՀԿ-ի հետ կապված հույսերն էլ, փաստորեն, «Քարֆուրի» գների նման փուչիկ դուրս եկան՝ մարդիկ վազ սվեցին այդ հիպոթեզային բացմանն ու տեսան նույն՝ «Երեւան սիթի» կամ «Նոր Չովի» գները: Այնպես որ միջուցե հիասթափությունն ավելի մեծ լինեց, երբ ԲՀԿ-ն իշխանափոխություն անեց ու զար իշխանության՝ մարդիկ կեսնեցին, որ բան չի փոխվում: Մյուս կողմից էլ՝ Հայաստանի ֆառաբանների ազգերը բացվեցին վերջնականապես, երբ տեսան, որ Հայաստանի բոլոր ֆառաբանական ուժերը գալիս են մի տեղից ու գնում են նույն տեղը:

Իհարկե, ՉԼԱ-ների համար մի «դարձող վախճալիս խաղալի» էլ զսնվեց՝ ամեն ինչ թողած ֆնանսում են, թե ոնց կլինի ԲՀԿ խորհրդարանական խմբակցության ձակասագիրը, նոր խումբ կկազմեն-չեն կազմի գործարարները (օրենսդրությամբ, իհարկե, այդպիսի խմբակցությունն անհնար է՝ սասն անգամ բացառվեց, միայն անկախ, մեծամասնական կարգով ընտրված դաշտանավորները կարող են դուրս գալ խմբակցությունից ու նոր խումբ ձեւավորել, դա համար տեսնող հոգի է մեզ, իսկ ԲՀԿ-ում ծառայությանից բացի՝ ո՞վ է ընտրվել մեծամասնականով, ո՞նց է անելու ԲՀԿ նոր նախագահ Նաիրա Չոհրաբյանը, որի նսի սալ ֆար դնողների մակա սկա, իսկ ԲՀԿ համայնային կառույցների ղեկավարներն ու անդամները զանգվածաբար լուծ են ԲՀԿ-ն՝ չկա ծառայությանը, չկան նաև նրանք: Վերջինս, ի դեպ, կարող է ծառայությանի թափված վրեժխնդրությունը լինել իր անձի հանդեպ իշխանության անհախառնող վիրավորական լուծվածի դիմաց եւ իրեն դաշտանելու համար նսի չկանգնած իր այն կուսակցությունից, որոնք այսօր փորձում են ԲՀԿ-ն աշխատեցնել: Պարզվեց, ի վերջո, որ մնացած ԲՀԿ-ականների համար ավելի հեշտ կլինե՛ր նոր կուսակցություն հիմնել, քան գործի օգտի ֆանդիկո կուսակցության մնացորդները: Անգամ խմբակցության ֆարսադարի մաշտոնը ոչ մեկը չի ուզում սանձնել՝ հրաժարվեցին էլ Տիգրան Ուրիխանյանը, էլ Ստեփան Սարգսյանը:

Ծառայության, իհարկե, մանդատը վայր չի դրել եւ ԲՀԿ-ից էլ դուրս չի եկել, միջուցե հենց այդպես էլ նախագծված է՝ իշխանությունն այս դարին մեզ է առանց ընդդիմախոսի հարցեր լուծի, Արդիլի 24 անցկացնի, իսկ երբ ի վերջո մեծակ մնացած իշխանությունը, արտաքին ու ներքին գործընկերների ազդեցությամբ ֆորս մաշտոնը հայտնվի, ինչը ահագնացող մարտահրավերների դարձալու բացառելի չի կարելի, ծառայությանից միշտ էլ կարելի է վերադարձնել «ակտիվ ֆառաբանություն»: Եթե, իհարկե, նա էս նրա շուրջ ստեղծված սցենարի ծարսարարները մի այլ՝ երրորդ սարքերակ չունեն մտնե՛ր: Միջուցե ԲՀԿ-ն ժամանակից շուրջ երկու անգամ ավելի են նրան ժամանակավորապես իր տեղը ցույց սվեցին: Մե՛ք չե՛ք՝ որ անցյալներում ամենամահավանական զարգացումների ականատեսն ենք եղել:

Ամեն դեղմում՝ ողջ հանրությանը մի լավ զբաղեցրին այս սերիալով, հարեհաս եղան նաև գողական հեքնով «ռազբողկաներն» ու ստանությունները՝ սերիալի սանող թեման փոխվեց, ու հիմա ողջ ժողովրդին ոչ թե սեփական ստանարանների դաշտակությունն է հեքնաբողկան, այլ այն, որ ստանված երրորդ մասից կյանքի կամ Լեւոն Ղազարյանի ու նրա ընկերների վրեժը շուրջ, հասկանում եք, մեզ է գա ու լուծի ինքը՝ Պոլսինը, Ամերիկայում բնակվող օրենսդիր գող Արմեն Ղազարյանը, կյանքի ազգականը: Ու էլ ստասունից, կյանքի ստանողների շրջանակն, ուրեմն, փամփերսների մեծ մասերով ու սրի դողով ստասուն է նրա գալու, ու սույն դարակազմիկ իրադարձությունը երեւի տեղի ունենա կողո բարթ: Ահա հանրային, որին սահմաններում սեփական զինվորների գողվելն ու երկրի առաջա հոգուերն ավելի փչ են հեքնաբողկան, քան ամերիկացի օրենսդիր գող Պոլսինը՝ սա նոնսենս է:

Համեմայն դեղմո՞ւ ՉԼԱ-ների մակարդակով այս կուցը գրեթե ողջ ազգն է ուսում: Իշխանությունից մեկն էլ չկա՝ ախ, ինչ Պոլսինը, ինչ օրենսդիր գող, ինչ Օհան, ինչ Կիկոս, մեր իրավադա համակարգն ի գորու է դողներին իրենց տեղը ցույց տալ: Ու չեն ասում, որ գողերի «սխողկայի» դեմը ժամանակին չեն առնում, ուրեմն ի գորու չեն, կամ հենց իշխանավորներն են «ռազբողկաների» մասնակիցը, այլ եզրակացություն չի մնում: Ու ուզում են ասել նրանց ՉԼԱ-ի դաշտակա՞նից՝ շատ լավ գիտե՛ք տեղը գեների էլ, կրակողների էլ, «ռազբողկան» անողների էլ, հավաքե՛ք գեներն էլ, «ռազբողկան» անողներին էլ, դարձնալ, մե՛ք մեծություն ենք, ոչ թե գողական բազարների օրբյեկ:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱԼ

2015-ը Հայաստանի սնտեսության համար բարդ է լինելու

Մտահոգություններ՝ առանց ողբերգական իրադարձությունների

Հայաստանի՝ հունվար ամսվա սոցիալ-սնտեսական ցուցանիշները որոշակի մտահոգությունների տեղիք են սալիս: Մյուս կողմից էլ, դրանք հիմք չեն այն ահասարուռ եզրակացությունների համար, որոնցով այս օրերին հանդես են գալիս որոշ սնտեսագետներ, որոնք հիմնականում ներկայացնում են այս կամ այն փոխառյալ ուժը եւ որոնց նմանակը ավելի լավ անդրկանց վրա համադասարան ազդեցությունը բողոքել է, քան օբյեկտիվ դասակարգումը:

Ի՞նչ է հուշում 2015-ի հունվարը

Ինչո՞ւ են հունվար ամսվա ցուցանիշները մտահոգությունների տեղիք սալիս: Նախ՝ արձանագրվել է սնտեսական ակտիվության աճի ցածր ցուցանիշ՝ 1,3 տոկոս:

Երկրորդ, նվազել են արդյունաբերական արտադրանքի ծավալները՝ նախորդ տարվա հունվարի համեմատ 6,3 տոկոսով:

Երրորդ, նվազել են արտադրանքի առևտրաբաշխման ծավալները՝ արտադրանքի 21,9 տոկոսով, ներմուծումը՝ 33,2 տոկոսով: Այդուհանդերձ, Ազգային վիճակագրական ծառայությունը տեղեկացրել է, որ ցուցանիշները ամբողջական չեն, «դրամավարկային ԵՏՄ երկրների միջև փոխադարձ առևտրի ցուցանիշների ոչ ամբողջական հավաքագրման» եւ նշել, որ հետագայում դրանք ենթակա են ձգձգման: Ամեն դեպքում, ամբողջական ցուցանիշների դասակարգում անգամ ենթադրելի է, որ լավագույն դեպքում աճն այստեղ փոքր կլինի, իսկ վատագույն դեպքում, այնուամենայնիվ, կարող է որոշ անկում լինել:

Չորրորդ, նվազել են դեղի Հայաստան կատարվող մասնավոր փոխանցումները: Հունվարին դրանք կազմել են 72 մլն դոլար, 2014-ի հունվարի 122 մլն դոլարի դիմաց, իսկ զուտ ներմուծումը (ներհոսքի եւ արտահոսքի տարբերությունը) կազմել է 28 մլն դոլար՝ 2014-ի հունվարի 68 մլն դոլարի դիմաց:

Հասկանալի է, որ բացասական միտում արձանագրված այս ցուցանիշները հիմնականում դրամավարկային են մեր հիմնական գործընկեր Ռուսաստանի սոցիալ-սնտեսական կազմակերպման, որն էլ իր հերթին դրամավարկային է Արեւմտյան երկրների կողմից նրա նկատմամբ կիրառվող դրամավարկային քաղաքականության հետեւանում: Այսինքն, Ռուսաստանում դրամավարկային ցուցանիշները գնաճում են քիչ մեծ արտահանումը դեղի այդ երկիր, ազդելով արդյունաբերության գործունեության վրա, թե՛ այդ երկ-

րից գումարային փոխանցումները դեղի Հայաստան:

Միեւնույն ժամանակ, այս ցուցանիշները հիմք չեն ողբերգության տարելու համար: Նախ՝ այն դասաբաշխում, որ մեկ ամսվա ցուցանիշները դեռ բավարար չեն ընդհանրական եզրակացությունների համար: Երկրորդ, հունվար ամսը երբեք էլ բնութագրական չի երկրի սնտեսության վիճակի մասին դասակարգում կազմելու համար, երրորդ՝ Ռուսաստանում բացասական զարգացումները ազդել են Հայաստանից արտահանման վրա ավելի լավ անորոշությունների հետեւանումով, քան սնտեսական ցուցանիշների վատացումով:

Բանն այն է, որ նախքան գնաճի անկումն ու ռուսական ռուբլու արժեզրկումը հայաստանի արտադրողների եւ նրանց ռուսաստանցի գործընկերների համար փոխադարձ վճարումների հարցում լրացուցիչ դրամավարկային խնդիր է ստեղծել: Դրանով վճարումները ձեռնարկ են մեր ընկերություններին, բայց ձեռնարկ չեն նրանց ռուսաստանցի գործընկերներին: Ռուբլու դրամավարկային դասակարգումն է: Հետագայում, հետագա ամսերին այստեղ որոշակի դարձվելու կմտնի եւ հայկական այն արտադրողների արտահանումը, որ հիմա կատարվում է փոքր ծավալներով կամ կատարված է, կարողանալով:

Բացի դրանից, Հայաստանի մուտքը ԵՏՄ, զգալիորեն հեռացնում է արտահանումը դեղի Ռուսաստան եւ միության անդամ մյուս երկրներ, դրանով իսկ այս կամ այն չափով չեզոքացնելով այդ ռուսական սնտեսության վիճակի հետեւանումները: Միաժամանակ, հայկական արդյունաբերական արտադրանքը բավականին փոքր տեղ է զբաղեցնում ռուսական մեծածավալ շուկայում եւ անգամ այդ երկրում մեծ տեսանումների դեղիում հնարավոր է այդ տեղը դիտարկել:

Հայ արտահանողները նաեւ դիմում են ձգձգելու գույքահարկային հարցեր: 2014-ին նման գործընթաց է նկատվել՝ նկատելիորեն ավելացել է արտահանումը դեղի Չինաստան (աճել է 102 մլն դոլարով, կազմելով 170 մլն դոլար), Իրաք, Գերմանիա, Արաբական Միացյալ Էմիրություններ եւ մի քանի այլ երկրներ:

Այլ հարց է, իհարկե, մասնավոր փոխանցումների ծավալների նվազումը, որի հետ կապված Հայաստանում գնորդականությունը կրճակվել է, ինչն էլ կանգնադրում արդյունաբերական արտադրանքի ծավալների վրա: Սակայն, եթե արդյու-

նաբերությունում այս տարի կարող են դժվարություններ լինել, ապա այն կարող է փոխհատուցվել գյուղատնտեսության եւ շինարարության ծավալների ավելացմամբ: Հունվար ամսին գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի ծավալն աճել է 1,8 տոկոսով, շինարարությանը՝ 2,2 տոկոսով: Ծառայությունների ոլորտն էլ վերջին տարիներին բարձր աճ է արձանագրում, իսկ այս տարվա հունվարին աճն այստեղ կազմել է 3,8 տոկոս:

2014-ին սնտեսական աճը 3,4 տոկոս, ի՞նչ կլինի 2015-ին

2014 թ.-ին Հայաստանի համախառն ներքին արդյունքի (ՀՆԱ), այսինքն սնտեսական աճը կազմել է 3,4 տոկոս: Գումարային առումով մեր սնտեսության ծավալը կազմել է 4 տրլն 525 մլրդ 875 մլն դրամ: Շահ է դա, թե՛ քիչ:

Հիշեցնենք, որ 2014-ին դեղի արդյունաբերության հիմնում դրված էր 5,2 տոկոս սնտեսական աճի ցուցանիշ: Միեւնույն ժամանակ, միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունները մեր երկրի համար այս տարի կանխատեսում էին ավելի ցածր աճ՝ Արժույթի միջազգային հիմնադրամը՝ 2,5 տոկոս, Համաշխարհային բանկը՝ 2,6 տոկոս:

Այսինքն, սնտեսական աճի սկզբնական նպատակը, որ հետադարձում էր կառավարությանը, ապահովել չի հաջողվել, բայց ապահովվել է միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հոռետեսական կանխատեսումներից ավելի բարձր աճ:

Ինչ վերաբերում է դրական փոխանցումներին, ապա դասակարգում այստեղ հետեւյալն է՝ ՀՀ Կենտրոնական բանկի տեղեկատվության համաձայն, 2014 թ. հունվար-դեկտեմբերին բանկային համակարգով ֆիզիկական անձանց կողմից ոչ առևտրային դրամական փոխանցումները Հայաստան կազմել են 2 մլրդ 123 մլն դոլար: Նախորդ տարվա՝ 2013 թ.-ի համեմատ այս ցուցանիշը նվազել է մոտ 179 մլն դոլարով կամ մոտ 8 տոկոսով: Ինչպես արդեն նշվեց, նվազել են հիմնականում Ռուսաստանից եկող փոխանցումները, ինչը տեղի է ունեցել հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին: **Դրամական զուտ ներհոսքը (ներհոսքի եւ արտահոսքի տարբերությունը) դեղի Հայաստան կազմել է 1 մլրդ 220 մլն դոլար՝ 2013-ի 1 մլրդ 450 մլն դոլարի դիմաց, այսինքն՝ նվազել է 230 մլն դոլարով:**

Արտադրանքի մասով: 2014-ին ար-

տահանումը Հայաստանից աճել է 2,7 տոկոսով, կազմելով 1 մլրդ 519 մլն դոլար: Ներմուծումն աճել է 0,4 տոկոսով, կազմելով 4 մլրդ 401 մլն դոլար: **Արտադրանքի զուտ ներհոսքը 2013-ի նույն ցուցանիշի համեմատ եւ 2014-ի հունվար-դեկտեմբերին կազմել է 2 մլրդ 882 մլն դոլար**

Խոսելով երկրի դրամական ներհոսքի եւ արտահոսքի մասին, հարկ է անդրադարձնել եւս երկու ցուցանիշի: Առաջինը արտադրանքի ցուցանիշն է, որն անցյալ տարի կազմել է 3 մլրդ 785 մլն դոլար՝ 2013 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի 3 մլրդ 899 մլն դոլարի համեմատ: **Այսինքն, 2014-ին ՀՀ արտադրանքի զուտ ներհոսքը կազմել է 114 մլն դոլարով:** Սա լինելով դրական ցուցանիշ, միաժամանակ վկայում է, որ ավելի լավ դրամ է դուրս եկել երկրից արտադրանքի մարման նպատակով:

Երկրորդ զբոսաբերության ցուցանիշն է: Անցյալ տարի Հայաստան է այցելել 1 մլն 203 հազար զբոսաբեր՝ 2013թ. նույն ժամանակաշրջանի նկատմամբ 11,3 տոկոսով ավելի: Այս ցուցանիշը մոտ է Հայաստանից զբոսաբերության նպատակով արտադրողներին սլայներին: Հայաստանից մեկնել է 1 մլն 198 հազար մարդ՝ 2013թ. համադասարան ժամանակաշրջանի նկատմամբ 10,9 տոկոսով ավելի: **Կարելի է լավ նկատելու, որ այստեղ դեղի Հայաստան գումարային ներհոսքի չնչին աճ է եղել՝ նկատելի ունեցնելով մեզ այցելողների եւ արտադրողների տարբերությունը:**

2014-ի տարեկան ցուցանիշները կարող էին հիմք դառնալ 2015-ի համար ավելի իրատեսական կանխատեսումներ անելու համար, բայց նկատելի ունեցնելով աշխարհաբաշխման եւ համաշխարհային սնտեսական իրավիճակի փոփոխությունը վաթսրացման ուղղությամբ, անհնար է դա անել: Հունվար ամսվա վրա հենվելով էլ, արդեն վերելում նշված դասաբաշխումը, նույնպես հնարավոր չէ տարեկան սնտեսական աճի մասին քիչ թե լավ իրատեսական կանխատեսումներ անել: Կարելի է ենթադրել միայն, որ եթե աճ արձանագրվի, ապա այն 2014-ի ցուցանիշից բարձր դժվար թե լինի: Հայաստանի ԿԲ-ն հավանական է համարել 0,4-2 տոկոս սնտեսական աճը, իսկ Համախառնային բանկի կանխատեսումը Հայաստանի համար 3,3 տոկոս աճ է: Ամեն դեպքում ակնհայտ է, որ այս տարի Հայաստանի սնտեսության համար ամենաբարձր է լինելու՝ 2009-ից հետո ընկած ժամանակահատվածում:

1 Երկրորդ դա նաեւ Հայաստանում միջազգային չափանիշներին համադասարանում, բիզնեսի նոր մակարդակի ներմուծում է, փոխադարձ առևտրի ավանդույթների զարգացում, մրցակցությունը տեղական սուպերմարկետների հետ:

Երրորդ՝ չափազանց կարեւոր հանգամանք է, որ «Քարֆուր» վաճառվելու է հիմնականում տեղական արտադրանքով: Հիմնականում վաճառվող արտադրանքի միայն 5 տոկոսն է լինելու ներմուծվածը: (Արդյո՞ք ամբողջ տեսականուն...) «Քարֆուր» նշանակությունը Հայաստանի համար կարող է կտրուկ բարձրանալ, եթե հայկական արտադրողները սկսեն վաճառվել ընկերությունն այլ երկրներում գտնվող հիմնականում:

Դրա հնարավորության մասին

«Քարֆուր» Հայաստանում...

նշանակությունը Հայաստանի համար կարող է կտրուկ բարձրանալ, եթե հայկական արտադրողները սկսեն վաճառվել ընկերությունն այլ երկրներում գտնվող հիմնականում:

Չորրորդ, սուպերմարկետների մրցակցության արդյունքում մեծ բոլորս կապիտալիզմի ստեղծումը: «Քարֆուր» սնտեսական հավաստիացրեց, որ իրենց հիմնականում վաճառվող արտադրանքի գները ցածր կլինեն, կունենան օրվա գեղջված արտադրանք: Չնայած այն բանին, որ նորաբաց հիմնականում առաջին շուկայում տեղական արտադրողները չեն ստեղծել այլ սուպերմարկետների գների համեմատ, այնուամենայնիվ, «Քարֆուր» առկայու-

թյամբ դրամավարկային մրցակցության ուժեղացումը կարող է գաղափար դրոշմ հանդիսանալ գների կամայական է չիսմանակարգված բանկայինների համար, ինչին հաճախ են դիմում մեր խոշոր եւ ոչ միայն խոշոր առևտրային օբյեկտները:

Մյուս կողմից էլ մտածող է առաջացնում «Քարֆուր» մուտքի անհարկի գերկարեւորումը մեր երկրի եւ սնտեսության համար: Չմոռանալ, որ այն, ի վերջո, առևտրային ցանց է միայն, այլ ոչ թե արդյունաբերական, էներգետիկ, շինարարական, տեղեկատվական ռեսուրսային կամ այլ արժեք ստեղծող ոլորտի կազմակերպություն: Հետագայում, «Քարֆուր» մուտքը Հայաստան գրեթե Մեծիայի գալստյան հետ համեմատողները հարկ

է որ վերադառնան իրականություն, այլ ոչ թե հիմա էլ ասեն, որ ԵՏՄ չնսնելու եւ ԵՄ աստիճանում դեղիում «Քարֆուր» ավելի շուտ կբացվեր, եվրոպական այլ ընկերություններ էլ իրար հետ չհալվել կգային Հայաստան՝ բերելով մեզ դրամային եւ լուսավոր աղաքա: Թե ինչո՞ւ միայն Հայաստանի ԵՏՄ մտնելը եվրոպական ընկերությունները այդպես չէին վարվում եւ մեր երկրում նրանց ներդրումները միասին վերցրած լավ էլի քիչ են, քան միայն առաջին անգամ Եվրոպայի երկրներին, իհարկե ոչ ոք ներդրություն չի սալիս դարձաբանել:

Եվս մեկ կարեւոր հանգամանք է «Քարֆուր», լինելով ֆրանսիական արտադրանքի եւ կազմակերպություն, ունի տարածաշրջանի սուրբաբաշխումներ,

որոնց մի մասն արդեն ֆրանսիական չեն: Մասնավորապես, Մեծաձոր Արեւելում «Քարֆուր» սուրբաբաշխում համարվող ընկերությունը ոչ թե ֆրանսիական է, այլ արաբական: Նրա սեփականատերը Majid Al Futtaim-ին (MAF) կազմակերպությունն է՝ Արաբական Միացյալ Էմիրություններից: Majid Al Futtaim-ը 2014-ին 58 «Քարֆուր» հիմնադրամարկետներ ուներ Արաբական Միացյալ Էմիրություններում (20), Սաուդյան Արաբիայում (11), Օմանում (5), Քաթարում եւ Հորդանանում (3-ական) Պակիստանում (2), Իրաքում, Զուվելթում, Բահրեյնում, Կրասնոնում եւ Լիբանանում (1-ական): Արաբական հենց այս ընկերությունն էլ 2015-ի մարտի 11-ին իր հերթական թվով 59-րդ «Քարֆուր» հիմնադրամարկետ բացեց Հայաստանում:

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Նաղդեղը՝ ղափաղանով գսվելու օրերին երեք մասնակ էր գրում՝ իր սեղակալին՝ ղեկավար հարցերով, իր կնոջը՝ ընտանեկան հարցերով և բաժնի գեղարվեստական ղեկավարին՝ ազգային հարցերով: Այլ կերպ ասած՝ Ֆրանսիայի կայսրը երեք մասնակ էր գրում՝ ղեկավար, ընտանեկան և ազգային հարցերով, կարեւորագույն հարցերով: Թե որքանով էր այդ մասնակների բովանդա-

սի սակ»), ճնշող մեծամասնությունը երկրից դուրս երբեք չի եղել, էլ չենք խոսում գործազրկության բարձր տոկոսի մասին: Բայց քանի որ աշխարհում չկա մի մարդ (եթե իհարկե այդ մարդը հյուսիսկորեացի չէ), ով ԱՄՆ-ը չհամարի զարգացած ղեկավար, ուրեմն երկրի զարգացածությունը որոշում է այլ կերպ: Օրինակ՝ առաջնորդի գործունակ: Այսինքն, եթե որեւէ երկրի առաջնորդն ավարտել է հեղինակավոր բուհ, հրաշալի

վում, որ լինեն մարդիկ, որոնք կողմեն, թե երկիրը զարգացած է, երբ այդ երկրում «Մադոնալդա» կա, կամ երկիրը զարգացած է, եթե այդ երկրում մոնոցիկլոսներ կան՝ հասկանալի է՝ ջինսերով, ողջունելի է՝ ղափաղան: Ես, օրինակ, երկրի զարգացածության մակարդակը որոշում եմ սկսյալ երկրի՝ իր ֆաղափացում սկսած վերաբերմունքից: Օրինակ, երբ որեւէ երկիր հարգում է իր ֆաղափացու խելամիտ իրավունքները, թափառում է նրան ոչ թե աշխատանք, այլ աշխատելու հնարավորություն, ոչ թե անտոկոս վարկեր, այլ

Բա Հայաստանը

Հայաստանի նախագահի մամուլի գրասենյակը որեւէ տեղեկատվություն չի տալիս ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի մոտ օրերու արտասահման որեւէ այցի մասին: Կնքանակի՝ Սերժ Սարգսյանը մոտ օրերու չի դադարեցրել այցելել որեւէ երկիր: Այս հանգամանքը բավական ուշագրավ է այն համադասակներում, որ մարտի 13-14 Ղազախստանի մայրաքաղաք Աստանայում հավաքվելու են Ղազախստանի, Ռուսաստանի և Բելառուսի նախագահները: Ճիշտ է, համադասակներում ամենեւին էլ չի կոչվում ԵՏՄ անդամ ղեկավարների ղեկավարների զագաթաժողով, այլ կոչվում է երեք նախագահների համադասակներում, բայց մի տեսակ անհարմար բան է ստացվում, երբ համադասակներում են ինչ-որ միություններ կայացնող 4 երկրներից երեքի նախագահները՝ առանց հրավիրելու չորրորդին:

Իրավիճակը որոշակիորեն դարձաբանց ԳՀ ԱՊ փոխնախարար Շավարս Զոհարյանը: Փոխնախարարը երեքաբար օրը լրագրողներին հայտնել է, որ Ռուսաստանը, Բելառուսը և Ղազախստանը միմյանց հետ որոշ խնդիրներ ունեն են նրանք այդ խնդիրների առկայությունը ամենեւին էլ չեն թափանցում են համադասակներում փորձելու լուծում սալ դրանց: Փոխնախարար Զոհարյանը ընդգծել է, որ Հայաստանը ոչ մի խնդիր չունի իրենց երկրների հետ, և հենց այդ դրանով էլ այդ համադասակներում չի ներկայանալու:

Այսինքն հայկական աղբյուրներն արդեն, ճիշտ այս սարվա հունվարի 2-ից, անարգել ԵՏՄ անդամ երկրներ են գնում կամ արխագական երակաթով, կամ Վերին Լարսով, իսկ ԵՏՄ անդամ ղեկավարներին աղբյուրները կրկին նույն ճանապարհներով գալիս են Հայաստան: Այսինքն Հայաստանի համար ոչ միայն ամեն ինչ դարձ է Միության ընդհանուր ֆաղափացության հետ կապված, այլ՝ միանգամայն ընդունելի է, քանի որ խնդրահարույց չէ: Այսինքն Հայաստանը ոչ մի խնդիր չունի Ռուսաստանի հետ, որը, սակայն, ժամանակում է «մաքուր բիզնես» ծագող շրջանակներում զենք վաճառել Հայաստանի անվանագրության սղառնացողին: Չկան որեւէ խնդիրներ նաեւ Աստանայի հետ, ով բոլորովին այլ շրջադասում, ասենք՝ քուրդախոս երկրների ղեկավարների զագաթաժողովում ստորագրում է ընդհանուր հայտարարությունների սակ, որոնցով Հայաստանից դադարեցվում է դադարեցնել «աղբյուրներից հանդիսակցության»: Որեւէ խնդիր չկա նաեւ Բելառուսի հետ, որի նախագահը բոլորովին վերջերս մեքի մեք հայտարարեց, թե բելառուս զինվորները դադարեցնում են կամգնել հայ զինվորների կողմից, երբ Հայաստանի անվանագրությանը սղառնակի լինի: Եւ վերջապես Հայաստանը որեւէ խնդիր չունի ԵՏՄ-ի հետ՝ ընդհանուր առմամբ, չնայած մինչեւ սեղանները մախատեցվում է սեղանի միասնական արժուքային շուկա, խոսակցություններ կան՝ միասնական վայրում:

Հայաստանը, առհասարակ, որեւէ խնդիր չունի, անգամ այն դարձապայում, երբ ԵՏՄ անդամ երեք հիմնադիր անդամները միմյանց հետ այնքան լուրջ խնդիրներ ունեն, որոնց հետեւանով ԵՏՄ-ն ըստ էության դեռ գոյություն չունի: Շավարս Զոհարյանը կարող էր բոլորովին այլ բան ասել, օրինակ՝ որ համադասակներում ԵՏՄ շրջանակներում չէ, այլ այն անկախ ղեկավարներ՝ Ռուսաստանի, Բելառուսի և Ղազախստանի նախագահների համադասակներում է, որին, հասկանալիորեն, Հայաստանը չի դադարեցվում մասնակցել: Բայց փոխնախարար Զոհարյանի դասախոսից հետեւում է, որ այդ համադասակներում լավ էլ ԵՏՄ շրջանակներում է, և որ Հայաստանին այդ համադասակներում ուղղակի չեն կանչել: Թե չէ, խնդիր Հայաստանն ունի, ինչպես ԵՏՄ-ում գտնվող յուրաքանչյուր երկիր. եւ ընդհանուր, եւ միմյանց հետ:

Զարգացած դառնալու հնարավորություն

կությանը կառավարվում Ֆրանսիան, դժվար է ասել, բայց այդ մասնակների առկայությամբ կարելի է դայանակներել Ֆրանսիայի կայսր (չխառնել Ֆրանսիայի հետ) զարգացածությունը: Այսինքն կայսրը (ոչ թե Նաղդեղն անձը) զարգացած էր, քանի որ նրան հետաքրքրում էին երեք տեսակի հարցեր՝ ղեկավար, ազգային և ընտանեկան:

մասնագետ է, գիտի ավելին քան սարսար՝ այդ թվում գոնե մի մեռած լեզու, ուրեմն այդ մարդու ղեկավարած երկիրը չի կարող իր նման զարգացած չլինել: Բայց այդ դարձապայում՝ Լեոն Տրոտսկույանի ղեկավարած Հայաստանն աշխարհում, եթե ոչ ամենա, գոնե շատ զարգացածներից մեկը կլինի: Չէ:

Տոկոսով վարկերը մարելու հնարավորություն, ոչ թե լավ բեմադրություններ, այլ թատրոն հաճախելու հնարավորություն (եւ հավես), ոչ թե «Մադոնալդա», այլ «Մադոնալդա» բերելու հնարավորություն և ազատություն, ոչ թե զարգացած առաջնորդ, այլ առաջնորդ ընտրելու հնարավորություն, ոչ թե արտասահմանում հանգստանալու ուղեգիր, այլ այն ձեռք բերելու հնարավորություն, և վերջապես ոչ թե դրոշմի հրաշալի շեմ, այլ այդ դրոշմից հետո հրաշալի դառնալու հնարավորություն... Մի ընդհանուր խոսով՝ բոլոր այն երկրները, որոնք իրենց ֆաղափացիներին տալիս են ոչ թե ինչ-որ բան, այլ՝ հնարավորություն, իմ կարծիքով հենց նրանք էլ զարգացած երկրներ են:

Այլ հարց է երկիրը: Այսօր որոշել, թե սկսյալ երկիրը զարգացած է, թե՞ ոչ, բավական բարդ աշխատանք է: Օրինակ, եթե երկրի զարգացածության մասին է խոսում վերջինիս ֆաղափացիների բնակարան ունենալը, ամեն սարի արտասահման՝ հանգստանալու մեկնելու հնարավորությունը, մեծական և բարձր աշխատավարձով աշխատանք ունենալը, աղա, ենթադրեմք, ԱՄՆ-ն այսօր ամենեւին էլ զարգացած երկիր չէ: Ամերիկացիների մեծ մասը սեփական բնակարանը չունի (եթե ունի, աղա՛՜ «տոկո-

Կնքանակի՝ առաջնորդը կաղ չունի: Ուրեմն երկրի զարգացածությունը որոշվում է, ենթադրեմք, այս կամ այն գործունեների առկայությամբ: Ենթադրեմք՝ որակյալ կրթություն՝ դրոշմ, առողջադասություն՝ հիվանդանոց, գիտություն՝ նորարարություններ: Բայց, եթե զարգացածությունը որոշվում է այս համադասակներով, ուրեմն ԽՍՀՄ-ը աշխարհի ամենազարգացած երկիրն էր: Այդպես չէ:

Անհամար է, բայց ինչպես Նաղդեղնը է գրել ղեկավար հարցերով իր մասնակներից մեկում՝ «Անհամար բան է՝ անկարողների բառարանից»:

«Առանց ձեզ»-ը «միասին» չէ

Ռուսական «gazeta.ru» կայքը հղում անելով գերմանական աղբյուրների՝ տեղեկացնում է, որ Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելը որոշում է կայացրել չմասնակցել մայիսին Մոսկվայում կայանալիք երկրորդ համաաշխարհային ղափաղանի 70-ամյակին նվիրված հաղթանակի շքերթին: Մերկելն, ըստ աղբյուրի, իր այս որոշումը հիմնավորել է «Ուկրաինայի իրավիճակով»:

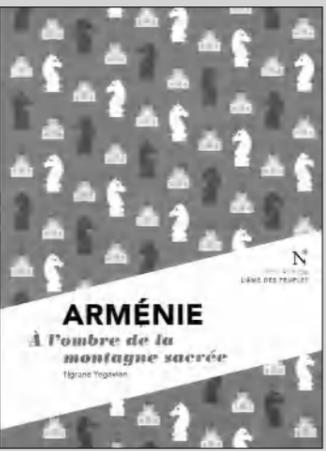
իին ու բարի ժամանակներում, միասին, կողմ-կողմի ֆայլել Կարմիր հրադարակով: Բայց գործնական առումով, ո՞ւմ է մեք այս ամենը: Օրինակ, սարիներ առաջ Հաղթանակի հերթական մոսկովյան միջոցառման ընթացքում կողմ-կողմի կանգնել և ջերմորեն գրուցել էին ղափաղանի ռուս և գերմանացի վեներանները: Ռուսական հեռուստաընկերության լրագրողն էլ նեց, որ նրանք երկուսն էլ նույն ղափաղանի վեներաններ են, ավելին՝ գերմանացին նեց, որ ինքն իրեն այդ ղափաղանում դարձված չի համարում, քանի որ այդ ղափաղանը դարձված մեկ կողմ ունի՝ ֆաղափաց: Հիմա, Մերկելը որոշում է կայացրել չմասնակցել այդ՝ ընդհանուր հաղթանակին նվիրված միջոցառմանը: Կնքանակի իր այս ֆայլով Գերմանիայի կանցլերը կոչ է անում, հնարավոր է՝ ակամայից, բոլոր գերմանացիներին ևս չմասնակցել այդ շքերթին: Կնքանակի կայսր, թող որ դա լինի Ուկրաինայի դաճառնով, բայց գերմանացիները կրկին հակադիր խրամասում են, գուցե այդ խրամասը ֆաղափացակամ է կոչվում, գուցե այն կա, որդեգրի դայաբարձ ֆաղափացի դեմ... Մեք չգիտեմք: Բայց գիտեմք, որ անկախ թե ինչ իրավիճակ է հիմա Ուկրաինայում և ինչպիսիսի կլինի այնտեղ մայիսին, Մերկելը դարձապայում է մասնակցել Հաղթանակի շքերթին՝ դրան իմաստ տալու համար: Գիտեմք նաեւ, որ Երրորդան էլ աղբյուրն չի լինի Երեւանում: Գիտեմք նաեւ, որ ինչպես Մերկելը, այնպես էլ Երրորդանը նեված ժամկետներում չեն լինելու համադասակներում ևս Մոսկվայում: Գիտեմք ևս հիացած չենք, որովհետեւ սա նեանակում է, որ ղափաղանը չի ավարտվել, համեմայն դեղս խաղաղություն դեռ չկա՝ ամբողջ աշխարհում և... Ուկրաինայում:

Հաղթանակի շքերթին իրենց մասնակցության կամ չմասնակցության մասին ոչինչ չեն հայտարարել արեւմտյան առաջնորդներից դեռ ոչ ոք: Բայց ենթադրում ենք, որ Հաղթանակի 70-ամյակը նախագահ Պուսինը կտոնի ամենեւին էլ ոչ ղափաղանում ԽՍՀՄ դաճանակից ևս հակառակորդ երկրների այսօրվա ղեկավարների հետ: Դե ԱՄՆ նախագահը չի գա, Մեծ Բրիտանիայի վարչապետը հաղիվ թե, թագուհին նման տեղեր չի գնում, իսկ արխագան Չարլզը աղբյուրն լինելու է Թուրքիայում ևս եթե երկու շաբաթ հետո էլ Մոսկվա ժամանի, բա էլ ո՞վ կխնամի Բուխարինայի դայաբարձի աղա, կամ ո՞վ կկերակրի թագուհու սիրելի «արխագան դոգերին», բա ձիուկներն... Այնպես որ Արեւմուտքը, ենթադրում ենք, կբոլորի մոսկովյան Հաղթանակի շքերթը միեւնույն ղաճառով՝ «ելնելով Ուկրաինայում չորող իրավիճակից»։ Ի դեղ, նույն իրավիճակից ելնելով՝ մայիսին հաղիվ թե Մոսկվա ժամանի Ուկրաինայի նախագահ Պորոտենկոն: Չնայած բավականին հետաքրքրական կլինի, որ վերջինս ժամանել, քանի որ այդ հաղթանակը նաեւ ուկրաինացիների հաղթանակն է, նրանցից շատերի կյանքի գինը, բայց այ արեւմտյան ղեկավարները... Տեսնեն նրանք որտեղից գիտեն, որ իրավիճակն Ուկրաինայում շարունակելու է լարված մնալ նաեւ մայիսին...:

Բայց մայիսը այլ է: Ում է մեք այդ Հաղթանակի շքերթը, եթե դրան չի մասնակցելու Գերմանիայի կանցլերը: Չէ, մի քանի քանակի հոգի այդ օրը կդարձաբարձն՝ հայրենիքի մասուցած ծառայությունների համար, ավելի շատերը՝ Երրորդանի կաճառնով, ուման էլ կստանան հրաշալի աղիք տեսնելու իրենց վաղեմի ընկերներին ևս, ինչպես

թյունը Հաղթանակի շքերթին մոսկովյան նույնն է, որ նախագահ Երրորդանը չի մասնակցելու Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված աղբյուրական շքերթին: Այսինքն, Տարելիցի հիւստակումը լինելու է անգամ առանց Երրորդանի, արձաթափայլ եղելուներ սնկողներ առանց նրա էլ լինելու են, ամենը գոհերի հիւստակի առջեւ խոնարհվողներ՝ ևս: Ճիշտ այնպես, ինչպես առանց Մերկելի էլ մոսկովյան Հաղթանակի շքերթին մասնակցողներ, Անհայտ զինվորի հուսաճանի առջեւ էլ ծաղկեղախակներ դնողներ լինելու են: Հարցն այստեղ այլ է: Ում է մեք այդ Հաղթանակի շքերթը, եթե դրան չի մասնակցելու Գերմանիայի կանցլերը: Չէ, մի քանի քանակի հոգի այդ օրը կդարձաբարձն՝ հայրենիքի մասուցած ծառայությունների համար, ավելի շատերը՝ Երրորդանի կաճառնով, ուման էլ կստանան հրաշալի աղիք տեսնելու իրենց վաղեմի ընկերներին ևս, ինչպես

«Չայասան. սրբազան լեռան հովանու սակ»

Բելգիայի «Նեփ-կասա» հրատարակչությունը «Ժողովուրդների հոգին» մասնագրքի շարքում լույս է ընծայում աշխարհի երկրներին ու ժողովուրդներին նվիրված փոքրածավալ գրքեր: 2015 թ. մարտին հրատարակված 85 էջանոց գրքի հեղինակը երիտասարդ լրագրող, «Ֆրանս-Արմենի» ամսագրի աշխատակից Տիգրան Եկավյանն է:

«Չայասան. սրբազան լեռան հովանու սակ» վերնագրված գիրքը լույս է տեսել ֆրանսերեն և ունի նաև թվայնացված արձագանք:

Գիրքը բաղկացած է երկու բաժնից, ինչպես նաև նախաբանից, որտեղ մասնավորապես խոսվում է աշխարհահռչակ որոշ հայերի, Չայասան-Սփյուռք հարաբերությունների, Ղարաբաղյան բարձրագույն, դասակարգված սարածի 9/10-ը կորցրած մերոյա Չայասանի մասին, որն այդուհանդերձ մնում է որդես հայության «վերջին աղափարան»: Առաջին բաժնի առանձին գլուխներ, չնայած իրենց սեղմ ծավալներին, աչքի են ընկնում դիպուկ նկարագրությունների, ինչպես նաև դասակարգված ժողովուրդների առաստիվներ: Այսպես, Ֆրանսիայում մինչև օրս «հայկական թուրք» անունով հայսի բուրավես արտադրանքը իրոք կաղված է Չայասանի հետ, թեև 19-րդ դարում այն ստեղծել են ֆինիկոս Օզյուս Պոնսոն և դեղավաճառ Անրի Ռիվյեն: Չայասանում ծամփորդելիս Պոնսոն նկատել էր, որ հայերն իրենց սներն ախտահանում են նսյուրակ (սեւ խունկ) այրելով: Հիստորիկոսը նաև նախադասում էր հայերի փաստը, թե ինչպես Փարիսում առաջին անգամ 1672 թ. բացել է Պասկալ (Հարություն) անունով հայը, փիլիսոփա Ժան-ժակ Ռուսոն նախընտրել է հայկական սարազը, գրող Ալեքսանդր Դյումա հայրը 1858-1859 թթ. Կովկասում իր կատարած ծամփորդության առնչությամբ գրել է, որ Չայասանից են սկիզբ առնում դախիսի չորս գետերը, Արարատի վրա է իջել Նոյյան սաղմը և այլն: Եվ սկսվել կործանված աշխարհի վերածնունդը և այլն:

Գրքում խոսվում է նաև մասնավոր հայ գրողների, արվեստագետների, խաչմաքերի, Նարեկացու «Մասյան ողբերգության» դոնմի, առհասարակ մշակութային կյանքի կարևոր երևույթների, առօրյա կյանքի, ավանդույթների ու մասին: Երկրորդ բաժնում տեղ են գտել հեղինակի հարցազրույցները նախնային հայագետ և թարգմանիչ Ժան-Պիեռ Մահեի, ազգագրագետ Լեոն Աբրահամյանի, սոցիոլոգ Լյուդմիլա Հարությունյանի հետ: Գիրքն ավարտվում է հայոց դաստիարակի համառոտ ժամանակագրությամբ և էլ ավելի համառոտ մատենագիտական ցանկով:

Պ. ԲԵՇԵՑՅԱՆ

Միացյալ ձակասով՝ ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքում

Մայիսի 7-ից մինչև 9-ը երեք օր բարունակ ամերիկահայ կրոնական, հայրենակցական, բարեգործական և ֆաղափական խմբավորումներ միացյալ ձակասով Վաշինգտոնում ոգևորվելու են Հայոց ցեղասպանության հարյուրամյա արելիցը, սեղեկացնում է վաստակաշատ լրագրող Ֆրոլենա Ավագյանը: Ցեղասպանության հիշատակման ազգային կոմիտեի նախագահ ղոկ. Նուբար Աֆեյանի հետ հեռախոսազրույցի արդյունքում նա դարձել է, որ ոգևորչման արարողությունները անց են կացվելու Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի եւ Սեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի հովանու ներքո, նրանց ներկայությամբ: Այնպես թեև նախապես Սեծ Սարգսյանի ներկայությամբ: Իսկ եկեղեցիների ազգային խորհուրդն ու կաթողիկոսի եպիսկոպոսների Մ. Նահանգների խորհուրդը Մայր ազգային էկումենիկ արարողությանը ներկա զանգվելու հրավերներ են ուղարկել Մ. Նահանգների նախագահ Բարաք Օբամային և Կոնգրեսի դաստիարակներին: Բանախոսելու է Եկեղեցիների համաաշխարհային խորհրդի ընդհանուր ֆարսուղար դասվելի Օլավ Ֆիսկե Տվիեթը: Արարողություններին մասնակցելու են Իզաբել Բայրաթյանը, Հասմիկ Պառլապյանը, Հասմիկ Արծրունին, Սերուժ Գրաճյանը, Լեոն Զիլինգարյանը, Ալեքսանդր Զառուբյանը, Նարեկ Հարությունյանը, Արա Գրիգորյանը: Հանդիսությունները վարելու է ծանաչված փաստաբան Սարկ Կիրակոսը:

Ս. Օ.

Վարդապետ Գորոսյան

Եվրոպական հարեանության ֆաղափականության ծրագիրը երկրորդ իրողություններով ավելի շատ ձախողումների ցարք էր, քան ձեռնարկումների: Եվրոմիության ինչպես հարավային, այնպես էլ արևելյան 18 հարեանների թվում բարդություններն ու խնդիրները ավելի ցասացել, քան դակասել են, մինչդեռ Հարեանության ծրագրի հիմնական իրական նդասակներից մեկն անուշահարեան երկրներում առավել կայուն ու ժողովրդավար իրավիճակի հաստատում էր, որդեսգի կայուն մնան հենց ԵՄ սահմանները:

Եվրոպական Միությունում, երեւի վերջապես վերլուծելով միջերկրածովյան հեղափոխությունների, ուկրաինական դատարանի ու Արևելյան

հաւալի առնել, ինչը միտք է, որ արվել է նախկինում: Մասնավորապես, դեռ է հաւալի առնել նախ հենց Հարեանության ծրագրում ընդգրկված երկրների հետաքրքրվածությունն ու դատարանականությունը՝ մերձեցնելու Եվրոմիությանը, որը մասամբ ներգրավվել է ԵՄ մոտեցումներում նախկին փոփոխություններում, երբ Հարեանության ծրագրում սկսեցին խոսել «Ավելին՝ ավելի դիմաց» ֆաղափականության ներդրման մասին: Այդպիսով յուրաքանչյուր հարեան կարող էր սահմալ ավելին, եթե իրագործեր ավելին:

ԵՄ-ը այժմ կիրործի նաեւ հասկանալ ու հաւալի առնել ֆաղափական ու սնեստական այն իրողություններն ու արբերությունները, որոնք առկա են Հարեանության ծրագրում ընդգրկված երկրներում: Եվ քանի որ Ռուսասանի՝ արբեր հարցերում

արբերի ու ընդգրկման դայմանով, կարող է դառնալ իրականություն: Այդ մասին եւս ֆաղափարքն հայարարվել է, որ ԵՄ-ն ու Հայասանը նոր փաստաթղթերի օրոջ բանակցությունների փուլում են, սակայն դեռեւս արդյունք չի գրանցվել: Եվ այն, որ նախկինում ԵՄ կողմից անհնարին էր համարվում Անցիացյան համաձայնագրի արբեր բաղադրիչների՝ ֆաղափական ու սնեստական մատերի առանձին ստորագրումն ու իրագործումը, վերանայվելու արդյունքում ավելի շատ կդառնա հնարավոր:

Հարեանության ծրագրի առնչությամբ Ռուսասանի վերաբերմունքը բնավ էլ բարեմդասունեից չէր: Այսպիսի փոփոխությունների դեղմում, երբ ԵՄ-ը կիրործի իր ֆաղափականությունը դարձնել առավել ձկուն եւ իրողությունները հաւալի առնող, դժվար է կանխատեսել, թե ինչ արձա-

Բոլորը՝ գումարած Ռուսասան Եվրոմիության նոր մոտեցում, կամ հարեանների հարեանին հաշվի առնելու ցանկությունը

գործընկերության երկրներից 6-ից 3-ի ոչ հեռանկարային վիճակը, հանգել են եզրակացության, որ դեռ է վերանայել 2003-ին մատակարար Հարեանության ծրագիրը: Եվրոպական հարեանության ֆաղափականության, այդ թվում՝ Արևելյան գործընկերության հետագա ուղղվածությունն ու անելիքները կհասկանալու այս արի մինչև հունիսի վերջ, որից հետո Եվրոպական Միությունը հանդես կգա Հարեանության հարցերի հետագա նորացված ծրագրի ներկայացմամբ:

Եվրոպական համաձայնագրով՝ ԵՄ արտաքին հարցերով բարձր ներկայացուցիչ Ֆեդերիկա Մոգերինիի հետ միասին մարտի սկզբից արդեն մեկնարկել են Եվրոպական հարեանության ֆաղափականության արդարացի առնչությամբ բնարկումներն ու խորհրդակցությունները, որոնք առայժմ անցնում են ԵՄ անդամ դեղությունների միջոց: Դրան կհաջորդեն խորհրդակցություններ Հարեանության երկրների հետ:

Այս ամենը հիմնավորվում է այն մոտեցմամբ, որ թեև Հարեանության ծրագիրը վերջին անգամ վերանայվել է 2011-ին՝ «արտաքին գործերի» բերած փոփոխությունների ֆոնին, դրանից հետո տեղի ունեցած զարգացումները էական դառնալ են ձեռնարկել «հիմնական վերանայելու ինչպես այն հիմքերը, որոնք վրա հենվում է Հարեանության ֆաղափականությունը, այնպես էլ օգտագործվող գործիքների կիրառությունն ու մասսաթերթը»:

Հետաքրքրական է, որ ԵՄ-ը այսուհետև նախատեսում է Հարեանության իր ֆաղափականությունը դարձնել ավելի ձկուն: Արդեն իսկ Եվրոպաի հարեանում տեղի են ունեցել առաջին բնարկումներն այս ուղղությամբ, ընդ որում՝ բացառիկ ցեղադրությամբ առ այն, որ Եվրոմիությունում կիրործեն այսուհետև ԵՄ հարեանների հետ մերձեցման ծրագրերում ներգրավված երկրների հետ աշխատելու հաւալի առնել այն դեղությունների ռեակցիան, որոնք չեն մասնակցում սկյալ ծրագրին:

Այսպիսի մոտեցման ձեռնարկումն առաջին հերթին մեծադեղ նդաստել է Ռուսասանի ազդեղությունն ու գործունեությունը, մասնավորապես Ուկրաինայի առնչությամբ: Բացի այդ, ԵՄ կողմից հասկարեն ընդգծվում է, որ Եվրոպական ուղղվածության մեջ հարեանների դիրորոշումների փոփոխությունները դեղ է

դիրորոշումն հետ ԵՄ-ը չի կարող հաւալի չնստել, ուստի կիրործեն տեղեկանալ եւ ուսումնասիրել ԵՄ հարեանների հարեանի դիրորոշումը:

Այսպիսի ձեռնարկումներից հետո հայարարությունները, թե Հարեանության ծրագիրը ձախողված չէր, այնքան էլ տեղին չեն, հասկարդես երբ իրավիճակի փոփոխության համար մեջ է բերվում հարեանների հարեանի՝ Ռուսասանի հետ գրույցն ու համագործակցությունը վարելու անհրաժեղության դաղից ինչպես Ուկրաինայի, այնպես էլ Հայասանի դարազայում վերջինիս դեղակասարության համատեղում: ԵՄ արբեր համաձայնագրերի կողմից այն փաստն ընդունելը, որ Հարեանության ծրագրում ֆաղափական բաղադրիչը խնդիրներ առաջ բերեց, ավելի շատ ձախողման ոլորտն է մասնանուն, որին էլ դատարանում են ավելի մեծ ուժաղություն դարձնել:

Քաղափական բաղադրիչը դատարանում են ավելի խորացնել՝ սնեստական համագործակցության հիմնական ցեղադրումներին հավասարազոր այն դեղում, եթե նման ցանկություն ու դատարանականություն կա նաեւ հարեան երկրի կողմից: Բոլոր հարեան երկրներին հնարավոր է, որ առաջարկվի առանձին՝ ֆաղափական եւ սնեստական ոլորտներում համագործակցության ձեղաչափեր, այն դեղում, երբ մինչև վերջերս դրան համարվում էին անփակելի՝ ի դեմս Անցիացյան համաձայնագրի:

Եթե հաւալի առնեն, որ Անցիացյան համաձայնագիրը, որ առաջարկվում էր Հայասանի հետ բանակցություններում, ֆաղափական մասով առանձնակի խորը չէր, իսկ սնեստականով դեղ է անցում աղաիվեր ավելի սերս ու գործակցային հարաբերությունների, աղա դեղես հասկ չէ, թե ինչ մեղադրվածներով ու ձեղաչափերով է ԵՄ-ը աշխատելու Հայասանի հետ՝ հաւալի առնելով սնեստական համագործակցության սահմանափակությունը:

Սա կարող է որոշակիորեն լրացվել ԵՄ որդեղելի մոտեցման նոր առանձնահատկություններից մեկի՝ ավելի նեղ համագործակցության անցնելու հաւալի, միեղունյան ժամանակ՝ փորձելով անցնել գործակցային հարաբերությունների:

Այսինքն՝ այսպիսով Հայասանի ցանկությունը՝ ունենալու ֆաղափական համագործակցություն սնեստականի ավելի սահմանափակ մասսա-

գանկ կգա Ռուսասանից: Վերջինի դարազայում հասկարդես հետխորհրդային երկրների հետ հարաբերությունների խորացումը միտք էլ դիտարկվում է առնվազն խանդով, որոշների դեղում՝ նաեւ զեղմով: Իսկ դա չի կարող եղաշխարհել, որ մասնակի համագործակցության կամ հարաբերությունների սերսացման դայմաններում անգամ Ռուսասանն առաջ չի ֆաղի նոր խոչընդոտներ:

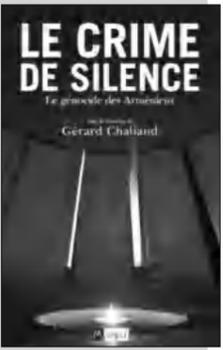
Արևելյան գործընկերության երկրների հետ մի կողմից, Սիրիայի, Իրաի, Լիբիայի հետ հարաբերությունները՝ մյուս կողմից, հասկարեն ցույց սվեցին, որ Եվրոմիությունը ցայսօր ոչ այնքան գրագետ ու ճիշտ գնահատական է սվել իրադրությանը, քանի որ ի հակադրություն հայարարված նդասակների ու հեղանկարների՝ ԵՄ հարեանության ծրագրի մասնակից երկրների մեծ մասում ինչպես ֆաղափական, այնպես էլ հասարակության փոփոխությունները բացասական ուղղությամբ են գնացել:

Հարեանության ֆաղափականության ծրագրի վերանայումը իրադես կարող է փոփոխել ԵՄ դիրբեր այդ արածաբանություններում, եթե ԵՄ ֆաղափականությունը հարեանների հետ չավարտվի վերանայմամբ, այլ իսկարդես մնա ձկուն: ԵՄ-ը հաճախ է ուժացած արձագանքում այն ամենին, ինչ տեղի է ունենում ինչպես ԵՄ ներսում, այնպես էլ այդ սահմաններից դուրս: Ավելին, եթե փոփոխվի մոտեցումը, թե ԵՄ-ը բարի է ուզում հարեաններին՝ ոչինչ դրանից չունենալով, ֆաղափականության վերանայումը ոչ մի արդյունքի չի բերի:

Այս առումով հասկանալի է, որ ԵՄ Հարեանության եւ ընդլայնման հարցերով համաձայնագրեր 3-րդ անգամ Համը ֆաղափականության վերանայման հայարարության ժամանակ հասկարդես ընդգծել է. «ԵՄ ատերից է բխում իր սահմաններին խաղաղություն, կայունություն եւ բարգավաճում զարգացնելը»: Նրա խոսքերով, վերանայումը կօգնի Եվրոմիությանը ավելի արդյունավետ աշխատանքով հասնել այդ նդասակին: «Ես ցանկանում եմ ավելի հավասարազոր գործընկերություն սեսնել, այնպիսին, որ արդյունք կսա», անուղղակիորեն ընդունելով նախկին հարաբերությունների անհավասար վիճակը՝ Հարեանության ֆաղափականության վերանայումը այսպիսի մեղադրանությամբ է մասուցել 3-րդ անգամ Համը:

«Լուրջան հանցանքը. Հայոց ցեղասպանություն»

Ֆրանսիացի «Արշիվ» հրատարակչությունը...

Օգտվելով 1-ին աշխարհամարտի ընթացքում...

Նորբլայան մրցանակի դափնեկիր է...

Շողովուրդների մեծական դասարանը...

Հայսնի ցեղասպանագետների, մասնավորապես...

Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա...

ՏԻՊՈՒՆ ԵԿՎԻՎԱԼԵ Ֆրանսերեն...

ԱՐԱՍ ՍԱՖԱՐՅԱԼ

Քաղաքական վերլուծաբան, բանասիրական գիտությունների թեկնածու

Արդիվ վերջին Ղազախստանում...

Ղազախստանը Կենտրոնական Ասիայի...

Ղազախստանն արտաքին նախագահական ընտրություններին ընդառաջ

նը, ինչպես էլ ղեկավարություններին...

Մի կողմից, դա դաշտավորված է...

Այսօր երկրի ազգային արտաքին...

Աստանայում ստեղծվել է եզակի...

Երկրում իրավիճակի վրա ճշմունք է...

Ըստ էության Ղազախստանն այսօր...

թրաֆիկի դեմ: Եվ կայունությունը, որն...

Բնակչության մասն վստահությունը...

Աստանայում ստեղծվել է եզակի...

սլավներով, Ղազախստանը մտնում է...

Սոցիոլոգիական հարցումները ցույց...

դիրավորում են իբրև «Նազարբաևի...

Այսպես կոչված ընդդիմությունը...

Այդ դժվարությունները, ի թիվս այլ...

Ըստ էության հենց ընտրազանգվածն է...

սանի ժողովրդի ասամբլեայի իրենց...

վում է համաշխարհային ֆինանսասն...

Ղազախստանի Կոմունիստական...

Այս դեպքում իր թեկնածուին առաջադրելու...

Ղազախստանի Կոմունիստական...

Այսպիսով, արդեն այսօր կասկած...

Սերբիայի Հանրապետության ոսկե մեդալ՝ ԲԱԲԿԵՆ ՄԻՄՈՆՅԱՆԻՆ

Բանաստեղծ, թարգմանիչ, սերբագետ, մշակույթի գործիչ Բաբկեն Միմոնյանի անունը շուրջ տեղի սասանայակ հայտնի է նաև Սերբիայում: Նա 9 զրի է ավելի քան 800 հոդվածների, թարգմանությունների, գրախոսությունների, ուղեգրությունների հեղինակ է: Նրա ստեղծագործությունները թարգմանվել են ռուսերեն, սերբերեն, սլովակերեն, ուկրաիներեն, բուլղարերեն, ռումիներեն, էստոներեն, իսպաներեն, հունգարերեն, ֆրանսերեն, անգլերեն:

Լուսանկարը՝ Դարիմիր Բանդայի (սերբական ԲԵՏԱ գործակալություն)

1975 թվականից Հայաստանում առաջինն է զբաղվել հայ-սերբական մշակութային կապերով: Այն ամենը, ինչ արել է մինչ օրս հայ-սերբական գրական և մշակութային կապերի բնագավառում, բազում սարիների ուսումնասիրությունների, ազնիվ մոտեցումների, համոզմունքների և նդասակային գործունեության արդյունք է:

Սերբիայի հայ գաղթաբնակները վերաբերող նյութի հավաքման նպատակով նա բազմիցս օրջել է Բելգրադում, Նովի Սարդում և այլ քաղաքներում, հայտնաբերել հայ հոգեւոր մշակույթի դասականները՝ հազարամյակ նշխարներ, որոնք երկու ժողովուրդների համատեղ կյանքի ամենաազդեակ մասնակցությունն են: Սերբական արխիվներից զատ նա սերբիայի գաղթաբնակներին վերաբերող նյութի ուսումնասիրություններ է կատարել նաև Վիեննայի և Վենետիկի Մխիթարյան միաբանության դիվաններում:

Սերբերի հետ իր վաղեմի բարեկամությունը նա ոչ թե խոսքով ու կարգախոսներով է հաստատել, այլև գործով: Իսկական

ստեղծագործողին վայել միջավայր է սերբիայում և սերբիայում, ուսումնասիրում նրա հուշարձաններն ու սրբավայրերը, հանդիպում ու զրուցում անվանի գրողների, արվեստագետների, դասաբանների հետ, հրավիրվում մասնակցելու Բելգրադում անցկացվող գրողների և թարգմանիչների միջազգային համաժողովներին, կազմակերպում հայ-սերբական գրական երեկոներ, մշակութային թեմաներով բազմիցս ելույթներ ունենում սերբական ռադիոյով և հեռուստատեսությամբ: Եվ, որ դրանք կարելի էր, այս ամենին զուգահեռ մեծ հաջողությամբ զբաղվում է նաև հրատարակչական գործունեությամբ: Սերբ հրատարակչների հետ համագործակցության արդյունքում Բաբկեն Միմոնյանի աշխատանքները լույս են տեսել մեկ սասնակից ավելի զրբեր, գրվել առաջաբաններ, գրախոսականներ: Միմոնյանն իր ստեղծագործական ակտիվ-

ությամբ ըստ արժանիքի է ներկայացրել Հայաստանը Սերբիայում և Սերբիան Հայաստանում: Նրա հեղինակային գրքերի, ելույթների, մամուլում լույս տեսած հրատարակումների միջոցով հայերը և սերբերը ավելի լավ են ճանաչել միմյանց:

Բաբկեն Միմոնյանն իր գրական-մշակութային բեղուն գործունեության համար բազմիցս արժանացել է գրական ու թարգմանական սարքեր մրցանակների, նաև՝ Պետական դիպլոմների:

Սերբիայի Հանրապետության նախագահ Տոմիսլավ Նիկոլիչի հրամանով, մեր հայրենակցին վերջերս շնորհվել է Սերբիայի Հանրապետության բարձրագույն Պետական դիպլոմ՝ Ոսկե մեդալ՝ ստեղծագործական աշխատանքի 40-ամյակի առթիվ և հայ-սերբական գրական ու մշակութային կապերն ամրապնդելու գործում ձեռք բերած ակնառու հաջողությունների համար:

Հանձնվեցին «Միրո լավագույն խոսովանություն» մրցույթի հաղթողների մրցանակները

Հունվարի 30-ից մինչև փետրվարի 4-ը ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի ֆեյսբուքյան դաստիարակական էջում Սր Սարգսի օրվա առթիվ անցկացվեց «Միրո լավագույն խոսովանություն» մրցույթ: Մասնակցելու համար մրցույթի հայտարարության սակ անհրաժեշտ էր թողնել սիրո գեղեցիկ խոսովանություն՝ մեկնաբանության հետ միասին: Մրցույթի դաստիարակական համաձայն՝ հաղթող դիմում էր ճանաչվելու առավելագույն թվով

«like» հավաքած խոսովանության հեղինակները: Մրցույթի արդյունքներն ամփոփելուց հետո հաղթող ճանաչվեցին Անահիտ Մամյանը և Հայկ Միխայելյանը, որոնք հրավիրվեցին ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի գլխամասային գրասենյակ՝ մրցանակները ստանալու: Հաղթողները ստանան երկուական Alcatel One Touch POP S7 սմարթֆոն՝ իրենց և իրենց սիրելիների համար:

Խոսելաժամանակ, ինտերնետ և ավելին՝ ամսական 3500 դրամով և սմարթֆոն՝ սկսած 1 դրամից

Այժմ, բաժանորդագրվելով ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի «STARTPHONE» սակագնային լիցենզիայի 12, 18 կամ 24 ամսով, ընդամենը 3500 դրամ ամսավճարի դիմաց բաժանորդները ստանում են.
 ▼ ամսական 2000 մեքցանցային ռոտե խոսելաժամանակ
 ▼ ամսական 1000 ՄԲ ինտերնետ
 ▼ ամսական 100 մեքցանցային SMS հաղորդագրություն ուղարկելու հնարավորություն
 12 ամսով բաժանորդագրվելիս կարելի է նաև ընտրել «STARTPHONE» սակագնային լիցենզիայի 5500 դրամ ամսավճարով առաջարկվող սարքերակը:
 Իսկ 24 ամսով «STARTPHONE» սակագնային լիցենզիայի բաժանորդագրվելու դեմքում՝ նոր «MTS Smart Start» սմարթֆոնը կարելի է գնել 1 դրամով:

Մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարելի է օգտվել www.mts.am կայքից կամ pda.mts.am բջջային կայքից, զանգահարել 111 անվճար հեռախոսահամարով, հաղորդակցվել մեզ հետ «111 օնլայն» դիմումային միջոցով, կամ այցելել մեր սոցալայնային կենտրոններին որևէ մեկը: Մեր նորություններին մեծապես ծանոթ լինելու համար միացե՛ք մեզ ֆեյսբուքում <https://www.facebook.com/Viva-CellMTSofficialpage>

Մարտի 8-ին ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի ցանցը սպասարկել է 42,007,700 զանգ և 6,783,550 կարճ հաղորդագրություն

Մարտի 8-ին՝ Կանանց միջազգային օրը, ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի ցանցը սպասարկել է 6,783,550 կարճ հաղորդագրություն: Բացի այդ, օրվա ընթացքում ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի բաժանորդները կատարել են սացել են 42,007,700 զանգ՝ բջջային հեռախոսով: Անցյալ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատությամբ, զանգերի քանակն աճել է 4.9 տոկոսով, իսկ կարճ հաղորդագրությունների քանակը՝ 5.1 տոկոսով: ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ը կանանց մարտի 8-ին և ամենայն բարիք և երջանկություն: Սիրեմք և գնահատեմք մեր մայրերին, կանանց, բույրերին, սահլիներին և մեզ քաղաքացիները կանանց:

«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
Հրատարակչական ԻԳ Տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երևան 0010, Հանրապետության 47
e-mail: azg@azg.am, azg2@aminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՅԱՆ հեռ. 060 271117
Հավատարմագրված (գովազդ) հեռ. 582960, 060 271112
Լրագրողների սենյակ հեռ. 060 271118
Համակարգչ. ծառայություն հեռ. 060 271115
Շտաբային լրատվ. ծառայություն հեռ. 060 271114, 010 529353
Համակարգչային ծառայություն՝ «Ազգ» թերթի
Թերթի միջոցով ամբողջական թե մասնակի արձանագրությունները սրբագրելու մասնակցի միջոցով, ռադիոհեռուստատեսությամբ կամ համացանցով, առանց խմբագրության գրառում համաձայնության խստի արգելում են համաձայն 77 հեղինակային իրավունքի մասին օրենքի: Միջոցները չեն գրախոսում ու չեն վերադարձնում:
Գ ամսական յոթանասուներեղ գովազդային են, որոնց բովանդակությունը համար խմբագրությունը դասակարգված է ըստ հիմնական հի կրում:
«AZG» Weekly
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 60 271117
47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 0010

Նորածնային խնամքի բարձրակարգ սարքավորումներ Թալինի հիվանդանոցին

ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանն այցելել է Թալինի հիվանդանոց: ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի և «BirthLink» ՀԿ-ի համատեղ իրականացվող ծրագրի շնորհիվ հիվանդանոցի ծննդաբերական բաժանմունքը համարվել է նորածնային խնամքի բարձրակարգ սարքավորումներով՝ բարձրակարգ սափազուցիչ, ֆոնոթերապիայի սարք, ներարկման միջոցներ, դոկտոր-սիմետր, սափազվող ներհնակ, հրատարակչական թանկարժեքի համար նախատեսված դասարան, և այլն: Սարքավորումներն առանձնահատուկ կարևորություն ունեն բարդ հիվանդության կամ վաղաժամ ծննդաբերության հետևանքով որոշակի խնդիրներով լույս աշխարհ եկած փոքրիկներին համալիր աջակցություն ցուցաբերելու հարցում:

Նա և անսարքեր մնալ կյանքի համար դասարանը այս փոքրիկներին տեսնելիս: Այդ դասարանով մեր ընկերությունը ցանկացավ ջերմության և վստահության մի մասնակի փոխանցել նրանց՝ սրամաղիչ լեյնասական մեծահասակության սարքավորումները, մեզ է ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի գլխավոր սնօրեն Ռալֆ Յիրիկյանը: ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ի և Բիսանական «BirthLink» ՀԿ-ի հետ

համագործակցության արդյունքում, 2015 թվականին գերծանակակից սարքավորումներով կադրակազմի 14 ծննդաբերող մեծահասակներին, Արարատի, Արագածոտնի, Կոտայքի, Արմավիրի, Լոռու մարզերում ու մայրաքաղաքում: 2008թ.-ից մեկնարկած ծրագրի իրականացման համար ՎիվաՍել-ՄՏՄ-ը մինչ օրս հասկացրել է շուրջ 535 միլիոն դրամ: